

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 238 (8554) BAZAR, 15 noyabr 2020-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

İlham Əliyevin təmin etdiyi şanlı Qələbə

Tarixinin ən güclü dövlətinə çevrilməsi və müstəqil siyasət yürütməsi Azərbaycanın Vətən müharibəsindən qalib kimi çıxmasını şərtləndirən amillərdir

İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycanın möhtəşəm qələbəsi ilə başa çatdı. Prezident, müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev dövlətçiliyimizin ən şərəfli səhifələrindən birini yazdı. 18-ci əsrdən etibarən ősarətə məruz qalan xalqımız bu qalibiyətlə son 200 illik dövrdə ilk dəfə olaraq işğal altına düşmüş torpaqlarını güc yolu ilə azad etdi.

Nümunəyə çevrilən zəfər

Öz haqqını qorumaq, pozulmuş hüquqlarını təmin etmək bugünkü ziddiyyətli və dəyişkən beynəlxalq münasibətlər sistemində hər dövlətə nəsihət olan imkan deyil. Yaxın, uzaq coğrafiyamızda kifayət qədər ölkə göstərmək olar ki, haqsız şəkildə təzyiq və təsirlərə məruz qalıb, ərəzi bütövlüyü pozulub, vətəndaşları hansısa xarici maraqların qurbanına çevrilib. Ələlxüsus güc amilinin beynəlxalq hüquqdan öne keçdiyi indiki şəraitdə bir çox dövlət beynəlxalq itimayiyətin laqəyd münasibətinin formalaşdırıldığı vəziyyətlə sadəcə barışmalı olub.

1990-cı illərin əvvəllərində torpaqları işğal olunan Azərbaycan da bu taleyi yaşamışdı. Sonrakı illərdə aparılan danışıqlar elə bey-

nəlxalq itimayiyətin laqəyd münasibətinin, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyinin səmərəsiz fəaliyyətlərinin yekunu olaraq nəticəsiz qalmışdı. Amma Azərbaycan dövləti bu illərdə heç vaxt həmin vəziyyətlə barışmamış və istənilən yolla torpaqlarını işğaldan azad etməyə çalışmışdır. Qarabağın üreyi Şuşanı azad etdi. Azərbaycan öz qələbəsi ilə həm də Ermənistanı məğlubiyyətə məcbur etdi. Ermənistanın kapitulyasiyasının təsdiqi olan bəyanat əsasən bu gün Kəlbəcər rayonu Azərbaycan Ordusunun nəzarətinə keçir. Noyabrın 20-dək Ağdam, dekabrın 1-nə qədər isə Ləçin rayonundan işğalçı qüvvələrin qalıqları çıxarılaçaq.

Bu qələbə ilə bağlı çox danışılacaq. Üstündən illər, onilliklər, hətta yüzillər ötsə də, Azərbaycanın bu tarixi qalibiyətinə müraciət ediləcək, bir dövlətin, bir xalqın öz haqq işi uğrunda mübarizəsi bütün dünyada nümunə kimi göstəriləcək. Bu qələbə həm də tədqiq ediləcək və böyük olmayan dövlətin belə möhtəşəm uğura nail olmasının səbəbləri tarix boyu ciddi öyrəniləcək, araşdırılacaq.

Qüdrətli Azərbaycan

Ötən ay Prezident İlham Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyinin 17 ili tamam oldu. Bu dövrün respublikamızda hansı dəyişikliklərlə əlamətdar olduğu 17 ilin siyasi, iqtisadi və sosial mənzərəsinin fonunda olduqca aydın görünür. Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi siyasi kursun davamı, eyni zamanda bu siyasətin dövrün çağırışlarından irəli gələrək zənginləşdirilməsi Azərbaycan tarixinin ən inkişaf etmiş, ən güclü dövlətinə çevirdi.

Ardı 6-cı səh.

Uğurumuzun əsas səbəblərindən biri də Azərbaycanın iqtisadi gücüdür

Bu güc həyata keçirilən qlobal layihələrdən qaynaqlanır

Son illər Azərbaycan iqtisadi qüdrətini günbəgün artırır. Vətən müharibəsində qazandığımız Qələbənin də əsas səbəblərindən biri məhz iqtisadi müstəqilliyimiz, iqtisadi cəhətdən heç bir ölkədən, heç bir beynəlxalq maliyyə qurumundan asılı olmadığımızdır.

İqtisadi qüdrəti ölkəmizə öz Ordusunu gücləndirməyə imkan verdi. Ordu üçün lazım olan bütün hərbi texnika, silahlar alındı. Dövlət başçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyev dəfələrlə vurğulayıb ki, onun Prezident kimi fəaliyyətində önəm verdiyi bir nömrəli məsələ ordu quruculuğudur. Bu il noyabrın 8-də Şuşanın düşmən tapdağından alındığı gün Şəhidlər Xiyabanından Azərbaycan xalqına müraciət edərkən Prezident bunu bir daha bildirdi: "Əgər bizim iqtisadi imkanlarımız olmasaydı, biz bunları necə əldə edə bilərdik? Biz ölkə daxilində uğurlu siyasət apararaq hesab edirik ki, ölkəmizdə dünya üçün çox nadir inkişaf modelini yaratdıq. Daxildəki həmrəylik, milli birlik, vahid əməl uğrunda birləşməyimiz bizə əlavə güc verdi, imkan vermədi ki, bəzi mənfur xarici dairələr öz çirkin planlarını Azərbaycanda həyata keçirsinlər. Halbuki belə planlar var idi, belə cəhdlər var idi. Biz siyasi iradə göstərərək, birlik göstərərək bu cəhdləri dəf etdik, xalq olaraq, millət olaraq öz qurumumuza müdafiə etdik, öz müstəqil seçiminizi müdafiə etdik və sübut etdik ki, heç kim bizim işimizə qarışmasın və qarışa bilməz".

Ardı 10-cu səh.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Əziz Prezident Əliyev! Azərbaycanın tarixində çox əhəmiyyətli qələbə olan Qarabağın işğaldan azad olunması münasibətilə Sizi təbrik edirəm. Bu böyük Qələbə Sizin uzaqgörənliyiniz, müdrik rəhbərliyiniz və dəqiq planlarınız, həmçinin cəsəretiniz, qətiyyətiniz və son məqsədə çatmağa olan qəti inamınız sayəsində əldə edilib.

Siz 44 gün ərzində 30 il müddətində əlçatmaz olaraq qalan bir uğura imza atmısınız.

Mən bu tarixi hadisə zamanı Azərbaycanda olmaqdan, beləliklə, insanlar arasında artan qürur, coşqu və razılıq hissəsinə şahidlik etməkdən şərəf duyuram. İndi hamı birləşib və gələcək barədə niyədir. Sabaha baxarkən Siz artıq işğaldan azad olunan ərazilərin inkişaf etdirilməsi üçün kənd təsərrüfatı, mədəniyyət və turizmdən tutmuş müasir infrastrukturaya yatırım etməklə qarşıya yeni hədəflər qoyaraq vətəndaşlarınıza yeni ilham verirsiniz. Mən Sizə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə nəzərdə tutduğunuz planların tam reallaşmasını arzu edirəm.

Mən ikinci vətənim hesab etdiyim, 7 möhtəşəm il keçirdiyim Azərbaycanı həmişəlik mənimlə qalacaq gözəl xatirələrlə tərk edirəm. Əmin ola bilərsiniz ki, gələcəkdə də əlaqələrimiz davam edəcək və Sizin sarancamınızda olacağam.

Bu haqiqətdir ki, dünyada pandemiya da daxil olmaqla, qarşıda ciddi çağırışlar var. Mən tam əminəm ki, Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan bu çağırışların öhdəsindən layiqincə gələcək, regionda və daha geniş coğrafiyada yeni paradigmalara ilə nümunə olacaq və daim rifah içində yaşayacaq.

Ən böyük hörmətlə,

Panos PROTOPSALTIS,
"GEMMS" Grupun layihə rəhbəri

Zəfərimizin üç mənbəyi

Qətiyyətli Ali Baş Komandan, vətənpərvər Xalq və qüdrətli Ordu

Azərbaycan xalqı tarixdə özünün ən qüdrətli anlarını yaşayıb. Haqqı da var. 30 ildir düşmən tapdağından olan torpaqlarımız azad edilib. Dağlıq Qarabağın mübahisəsi və ya ermənilərə məxsus ərazi olduğunu deyənlərə sübut etdik ki, torpağın əsl sahibi bizik.

Bu Vətən müharibəsində Azərbaycan əsgərinin göstərdiyi qəhrəmanlıq dünyaya səs saldı. Hamı 30 il qan tökmək istəməyən, problemin sülh yolu ilə həllinə üstünlük verən xalqımızın savad meydanında nəyə qadir olduğunu gördü. Düşməni sarsıdıcı zərbə endirib qələbə qazanmağı ilə dünyanı heyretləndirdi.

Bu Vətən savaşında diqqətçəkən əsas amil xalqın Prezidentə, Ali Baş Komandana olan sonsuz inamı oldu. Oğlu müharibədə şəhid olan, sinəsi dağlı ana Ali Baş Komandanı qınamadı, əksinə, dedi ki, o biri balasını da döyüşə göndərməyə hazırdır. Hər dəfə atəşəks olanda ehləmin analar Prezidentdən dayanmamağı, sona qədər getməyi tələb edirdi. Sadə insanlar, şəhid anaları, zi-

yallılar, qazilər dövlət başçısına müraciət edib onun arxasında yox, yanında olduqlarını bildirdilər. Vətən müharibəsində xalq rəhbərinin, rəhbər işe xalqın nəyə qadir olduğunu bir daha gördü. Arxasında xalq gücünü hiss edən Ali Baş Komandan İlham Əliyev bütün dünyaya bəyan etdi: "Heç kəs bizim iradəmizə təsir edə bilməz, heç kəs bizi haqq yolundan döndərə bilməz".

Bu müharibədə bir-birinə qarşı iki lider, iki xalq və iki ordu döyüşürdü. Düzdür, Ali Baş Komandan İlham Əliyevi rəzil, tələk Paşinyanla müqayisə etmək olmaz. Sadəcə, kimin kim olduğunu göstərmək üçün müəyyən paralellər aparmağa məcburuq.

Azərbaycan Prezidenti müharibə başlanan andan özünün bütün yüksək keyfiy-

yətləri ilə düşmən ölkənin rəhbərindən müqayisə ediləməz dərəcədə üstün olduğunu göstərdi. Dövlət başçısının qətiyyətini, cəsəretini, məntiqini, diplomatik məhərətinə hətta ona xos münasibət bəsləməyən də etiraf etməli oldular. Ölkəmizə xos məramla gəlməyən, dövlət başçısını az qala "prokuror", "hakim" kimi itiham etmək istəyən jurnalistlər belə İlham Əliyevin məntiqi qarşısında aciz qaldılar. Prezidentin dik duruşu, özünə, xalqına və ən başlıca, əsgərinə olan inamı onu məyus etmək istəyənlərin özlərini heyran edirdi.

Düşmən tərəfdə isə mənzərə tamamilə başqa cür idi. İlham Əliyev kimi siyasətçi, diplomat və komandanın qarşısında nə danışıdığını bilməyən, yalançı, siyasətdə və idarəetmədə piyada olan, dünyada və ətrafında baş verənləri düzgün qiymətləndirə bilməyən, atdığı addımların hansı fəsadlara səbəb olduğunu anlamayan zavallı Paşinyan dayanırdı.

Ardı 6-cı səh.

Dövlət koronavirusa qarşı bütün tədbirləri görür

Bütün dünyanın mübarizə apardığı COVID-19 koronavirus pandemiyası odlu silahla aparılan müharibədən də təhlükəli hesab edilir. Mütəxəssislər onu da gizlətmirlər ki, belə əmansız xəstəliyə qarşı birgə mübarizə aparılmazsa, bəşəriyyət fəlakətə düşər ola bilər. Məhz bu dəhşətli amilə görə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı ötən ilin sonlarından həyəcən təbili çalmaqdadır.

Mövsümi qrip əleyhinə peyvənd dövlət tibb müəssisələrində tamamilə pulsuz aparılır

Pandemiya, eləcə də epidemiyalar tibb tarixində az olmayıb. XX əsrdə bir neçə onilliklər ərzində fasilə ilə dünya üç qrip pandemiyasından xilas olub. Onlardan ən ağır 1918-1920-ci illərdə dünyanı çənginə alan "İspan qripi" idi ki, 50 milyonədək insanın ölümünə səbəb (törədi A (H1N1) virusu) olub.

Ardı 11-ci səh.

Paşinyan indi də etirazçılara qarşı terror edir

Yerevanda baş nazir Nikol Paşinyanın əleyhinə keçirilən kütləvi aksiyalar davam edir. Gündən-günə gərginləşən ictimai-siyasi vəziyyət ölkədə həm də xaosu vəziyyət yaradıb. Çünki hakimiyyətə qarşı artan etiraz dalğaları fonunda həm də vətəndaş itaətsizliyi artıb.

Müharibədən sonra erməni cəmiyyəti birmənalı olaraq anladı ki, Paşinyan iqtidarı onlara yarı sınırlı məşğuldur. Belə ki, Ermənistan hakimiyyəti indiyə qədər ordunun məğlublilməzliyindən bəhs edirdisə, müharibədən sonra bunun mif olduğu tam aydınlığı ilə üzə çıxdı.

İtkilərin sayı gizlədilib

Bir neçə gündür davam edən 17 müxalifət partiyasının təşkil etdiyi aksiyaya 10 mindən çox insan qatılıb, İrəva-

nın Azadlıq meydanında Paşinyana qarşı istefa şüarları səsləndirilib. Müharibədə məğlubiyyəti qəbul etməyən ermənilər aksiyada göz yaş axıdılar, polislə tez-tez toqquşurlar. Etirazçılar 44

günlük müharibənin sonunda imzalanan bəyanatın ləğv olunmasını tələb edirlər. Onların sırasında hərbiçilər də yer alıb.

Ardı 12-ci səh.

Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci, 16-cı və 17-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 4, maddə 213; 2001, № 3, maddə 143, № 6, maddə 362, № 11, maddələr 672, 679, № 12, maddə 731; 2002, № 1, maddə 2, № 5, maddə 241, № 6, maddə 328; 2003, № 1, maddələr 9, 23; 2004, № 1, maddə 10, № 2, maddə 57, № 3, maddə 133, № 6, maddə 413, № 7, maddə 505, № 9, maddə 672, № 12, maddə 981; 2005, № 3, maddə 151, № 4, maddə 278, № 7, maddə 560, № 10, maddə 874, № 11, maddə 1001, № 12, maddə 1094; 2006, № 3, maddələr 220, 222, № 5, maddə 385, № 11, maddə 923, № 12, maddələr 1004, 1025, 1030; 2007, № 5, maddələr 401, 437, № 6, maddə 560, № 8, maddə 756, № 11, maddələr 1049, 1053; 2008, № 3, maddə 156, № 7, maddələr 600, 602, № 10, maddə 887, № 11, maddə 960; 2009, № 2, maddə 48, № 5, maddə 294, № 6, maddə 399, № 12, maddələr 949, 969; 2010, № 2, maddələr 70, 75, № 4, maddə 275; 2011, № 1, maddə 11, № 2, maddələr 70, 71, № 6, maddə 464, № 7, maddə 598; 2012, № 11, maddə 1054; 2013, № 2, maddələr 89, 101, № 11, maddə 1268; 2014, № 2, maddə 92, № 10, maddə 1162, № 11, maddə 1339, № 12, maddə 1527; 2015, № 2, maddə 97, № 3, maddə 250, № 6, maddə 680; 2016, № 2 (I kitab), maddələr 190, 201, № 5, maddə 847, № 11, maddə 1767; 2017, № 6, maddələr 1031, 1048, № 12 (I kitab), maddələr 2187, 2189; 2018, № 1, maddə 13, № 6, maddə 1155, № 7 (I kitab), maddələr 1380, 1408, № 12 (I kitab), maddə 2532; 2019, № 1, maddə 35, № 4, maddə 570, № 5, maddələr 796, 804, № 7, maddə 1182, № 8, maddə 1380; 2020, № 1, maddə 1, № 5, maddə 522, № 7, maddə 832) aşağıdakı dəyişikliklər edilmişdir:

1.1. 174-cü maddənin 3-cü hissəsində “spirli içkilər” sözləri “alkoqollu içkilər, 18 yaşına çatmamış işçilərə energetik içkilər, habelə” sözləri ilə əvəz edilmişdir;

1.2. 250-cü maddənin birinci cümləsi aşağıdakı redaksiyada verilmişdir:

“Əmək şəraiti ağır, zərərli olan iş yerlərində, habelə yeraltı tunellərdə, saxtalar və digər yeraltı işlərdə, əxlaqi kamilliyinə mənfəi təsir göstərən gecə klublarında, barlarda, alkoqollu və energetik içkilərin, bütün məmulatlarının, toksik preparatların istehsalı, daşınması, satışı və saxlanılması işlərində, narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının dövriyyəsi ilə bağlı olan və həyatına, sağlamlığına və ya mənaviyyətinə təhlükə törədə bilən digər işlərdə yaş 18-dən az olan şəxslərin əməyinin tətbiq edilməsi qadağandır.”

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 4 (II kitab), maddə 251, № 5, maddə 323, № 12, maddə 835; 2001, № 1, maddə 24, № 7, maddə 455; 2002, № 1, maddə 9, № 5, maddələr 236, 248, 258, № 6, maddə 326, № 8, maddə 465; 2003, № 6, maddələr 276, 279, № 8, maddələr 424, 425, № 12 (I kitab), maddə 676; 2004, № 1, maddə 10, № 4, maddə 200, № 5, maddə 321, № 8, maddə 598, № 10, maddə 762, № 11, maddə 900; 2005, № 1, maddə 3, № 6, maddə 462, № 7, maddə 575, № 10, maddə 904, № 11, maddə 994; 2006, № 2, maddələr 71, 72, 75, № 5, maddə 390, № 12, maddələr 1008, 1020, 1028; 2007, № 2, maddə 68, № 5, maddə 398, № 6, maddələr 560, 562, 579, № 8, maddə 757, № 10, maddələr 937, 941, № 11, maddələr 1049, 1080, 1090, № 12, maddə 1221; 2008, № 6, maddələr 454, 461, № 7, maddə 602, № 10, maddə 884, № 12, maddələr 1047, 1049; 2009, № 5, maddə 315, № 7, maddə 517, № 12, maddə 953; 2010, № 2, maddə 70, № 3, maddələr 171, 178, № 4, maddələr 275, 276, № 7, maddə 591; 2011, № 4, maddə 253, № 6, maddə 472, № 7, maddələr 587, 601, 621, № 11, maddə 980, № 12, maddə 1093; 2012, № 2, maddə 45, № 3, maddələr 193, 196, № 7, maddələr 666, 669, 673, № 11, maddə 1068, № 12, maddə 1223; 2013, № 1, maddə 14, № 2, maddə 102, № 4, maddə 364, № 5, maddələr 459, 479, 481, № 6, maddələr 594, 600, № 11, maddələr 1264, 1286, 1312, № 12, maddə 1492; 2014, № 1, maddələr 89, 95, № 4, maddə 327, № 6,

maddələr 618, 622; 2015, № 4, maddələr 339, 359, 368, № 5, maddələr 504, 508, 510, № 6, maddələr 678, 690, 692, № 11, maddələr 1253, 1268, 1289, 1298, № 12, maddələr 1437, 1445; 2016, № 4, maddələr 634, 636, 638, 653, № 5, maddə 845, № 6, maddələr 993, 1001, № 12, maddələr 1983, 1999, 2008, 2019, 2038, 2048; 2017, № 2, maddə 161, № 3, maddə 330, № 5, maddələr 694, 697, 700, 702, 733, № 7, maddələr 1268, 1271, 1293, № 11, maddələr 1968, 1978, № 12 (I kitab), maddə 2231; 2018, № 3, maddə 403, № 5, maddə 861, № 6, maddə 1154, № 7 (I kitab), maddə 1441, № 10, maddə 1972, № 11, maddə 2213, № 12 (I kitab), maddə 2472; 2019, № 4, maddə 586, № 7, maddə 1201, № 8, maddə 1367; 2020, № 3, maddə 223, № 5, maddə 518, № 7, maddə 832, № 8, maddə 1010) 192-1-ci maddəsinin adı aşağıdakı redaksiyada verilmişdir:

“Lotereyaların və idman mərc oyunlarının təşkili və ya keçirilməsi qaydalarının pozulması”.

Maddə 3. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 2 (I kitab), maddə 202, № 3, maddələr 397, 403, 429, № 4, maddələr 631, 647, 654, № 5, maddələr 835, 846, № 6, maddələr 997, 1010, № 7, maddələr 1247, 1249, № 10, maddə 1608, № 11, maddələr 1769, 1774, 1781, 1783, 1786, 1788, № 12, maddələr 1984, 2000, 2009, 2024, 2049; 2017, № 1, maddə 21, № 2, maddələr 139, 147, 152, 162, № 3, maddələr 331, 344, № 5, maddələr 698, 701, 734, 749, 754, № 6, maddələr 1020, 1033, 1036, № 7, maddələr 1273, 1296, 1297, 1299, № 11, maddələr 1964, 1966, 1969, 1979, № 12 (I kitab), maddələr 2214, 2217, 2220, 2233, 2237, 2240, 2253, 2256, 2266; 2018, № 1, maddə 19, № 2, maddələr 160, 162, 163, № 3, maddələr 383, 401, 404, № 4, maddə 646, № 5, maddələr 857, 860, 862, 876, 883, № 6, maddələr 1153, 1188, № 7 (I kitab), maddələr 1435, 1437, 1438, № 10, maddə 1963, № 11, maddələr 2188, 2191, 2214, 2217, 2231, № 12 (I kitab), maddələr 2473, 2475, 2499, 2507, 2512, 2522; 2019, № 1, maddələr 4, 6, 15, 18, 23, 44, № 3, maddələr 374, 389, № 4, maddələr 579, 581, 587, 595, № 5, maddələr 791, 800, 803, 804, 813, № 6, maddələr 992, 998, 1007, № 7, maddə 1193, № 8, maddələr 1364, 1367, 1368, 1381, 1383, № 11, maddələr 1682, 1686, 1696, № 12, maddələr 1883, 1900; 2020, № 3, maddə 222, № 5, maddələr 505, 515, 519, № 6, maddələr 670, 672, 681, № 7, maddələr 838, 841, 846, 854, № 8, maddələr 1008, 1011; Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 7 avqust tarixli 164-VIQD nömrəli Qanunu) 398-ci maddəsinin “Qeyd” hissəsinin 1-ci bəndində “401” rəqəmləri “401.1, 401.2” rəqəmləri ilə əvəz edilmişdir.

Maddə 4. “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 8, maddə 484; 2001, № 3, maddə 143, № 11, maddələr 676, 687, № 12, maddə 731; 2002, № 5, maddə 241, № 6, maddə 328; 2004, № 2, maddə 57, № 3, maddə 133, № 7, maddə 507; 2006, № 2, maddə 75; 2007, № 6, maddə 560; 2008, № 7, maddə 602; 2010, № 2, maddə 70, № 4, maddə 275; 2013, № 11, maddə 1317; 2015, № 5, maddə 484; 2016, № 6, maddə 968; 2017, № 7, maddə 1263; 2019, № 1, maddə 9, № 11, maddə 1684, № 12, maddələr 1881, 1908; 2020, № 6, maddə 670, № 7, maddə 827) 9-cü maddəsinin üçüncü hissəsi aşağıdakı redaksiyada verilmişdir:

“Alkoqollu və energetik içkilərin, bütün məmulatlarının uşaqlara satılması, əmək şəraiti ağır, zərərli olan iş yerlərində, habelə yeraltı tunellərdə, saxtalar və digər yeraltı işlərdə, uşaqların əxlaqi kamilliyinə mənfəi təsir göstərən gecə klublarında, barlarda, alkoqollu və energetik içkilərin, bütün məmulatlarının, toksik preparatların istehsalı, daşınması, satışı və saxlanılması işlərində, narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının dövriyyəsi ilə bağlı olan və uşaqların həyatına, sağlamlığına və ya mənaviyyətinə təhlükə törədə bilən digər işlərdə uşaq əməyinin tətbiq edilməsi qadağandır.”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 oktyabr 2020-ci il

“Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli 182-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun və həmin Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə” 2000-ci il 25 avqust tarixli 387 nömrəli və “Rayon (şəhər) məhkəmələrinin baxdığı inzibati xətalər haqqında işlər üzrə protokol tərtib etmək səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslərin Siyahısı”nın təsdiq edilməsi barədə”

2017-ci il 3 may tarixli 1361 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cü maddəsinin 19-cü və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli 182-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alır**am:

1. “Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun və həmin Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 25 avqust tarixli 387 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (III kitab), maddə 610; 2001, № 10, maddə 646; 2002, № 5, maddələr 273, 279, № 7, maddə 413, № 8, maddə 478, № 9, maddə 563; 2003, № 8, maddə 434; 2004, № 1, maddə 19, № 5, maddə 345; 2005, № 1, maddə 18, № 4, maddə 299, № 9, maddə 799, № 12, maddə 1101; 2006, № 8, maddə 676, № 11, maddə 935; 2007, № 1, maddə 10, № 3, maddə 223, № 9, maddə 865, № 12, maddə 1247; 2008, № 1, maddə-

lər 7, 10; 2009, № 7, maddələr 531, 534; 2010, № 7, maddə 615; 2011, № 11, maddə 999; 2013, № 5, maddə 509, № 6, maddə 649, № 8, maddə 900; 2014, № 4, maddə 348, № 6, maddə 625; 2015, № 12, maddələr 1450, 1461; 2016, № 4, maddələr 667, 669, № 10, maddə 1644; 2017, № 3, maddə 353, № 5, maddə 814, № 7, maddə 1321; 2018, № 3, maddə 444, № 4, maddə 680, № 6, maddə 1219, № 9, maddələr 1824, 1832, № 10, maddə 2004, № 11, maddə 2271; 2019, № 4, maddə 648, № 7, maddə 1241; 2020, № 7, maddə 883) 4-cü hissəsində “Qanunusuz olaraq lotereyaların və idman mərc oyunlarının təşkili və ya keçirilməsi” sözləri “Lotereyaların və idman mərc oyunlarının təşkili və ya keçirilməsi qaydalarının pozulması” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 3 may tarixli 1361 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 5, maddə 765, № 9, maddə 1650, № 10, maddə 1789, № 12 (I kitab), maddələr 2314, 2321; 2018, № 1, maddə 54, № 2, maddələr 200, 219, № 3, maddələr 416, 430, 448, № 5, maddələr 916, 919, № 6, maddə 1243, № 9, maddələr 1828, 1840, № 11, maddələr 2274, 2289, № 12 (I kitab), maddələr 2540, 2587, 2601; 2019, № 1, maddə 82, № 2, maddə 216, № 3, maddə 431, № 4, maddə 620, № 5, maddələr 819, 824, 835, 866, № 7, maddə 1221, № 8, maddə 1388, № 10, maddələr 1581, 1587, № 11,

maddələr 1700, 1710; 2020, № 3, maddə 252; № 5, maddələr 538, 564, № 6, maddələr 710, 714, № 7, maddələr 865, 880, № 8, maddə 1032) ilə təsdiq edilmiş “Rayon (şəhər) məhkəmələrinin baxdığı inzibati xətalər haqqında işlər üzrə protokol tərtib etmək səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslərin Siyahısı”na aşağıdakı maddəni 34-1-ci hissə əlavə edilmişdir:

“34-1. Məcəllənin 401.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş inzibati xətalər haqqında işlər üzrə protokol:

34-1.1. inzibati xətanı aşkar etmiş Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi adından - bu Siyahının 34.1-ci bəndində nəzərdə tutulan vəzifəli şəxslər;

34-1.2. inzibati xətanı aşkar etmiş Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi adından - bu Siyahının 1-ci hissəsində nəzərdə tutulan vəzifəli şəxslər.”.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti “Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli 182-VIQD nömrəli Qanununun irəli gələn məsələləri həll etmişdir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 noyabr 2020-ci il

Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, “Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında”, “Dövlət qulluğu haqqında” və “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 16-cı və 19-cu bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 4, maddə 213; 2001, № 3, maddə 143, № 6, maddə 362, № 11, maddələr 672, 679, № 12, maddə 731; 2002, № 1, maddə 2, № 5, maddə 241, № 6, maddə 328; 2003, № 1, maddələr 9, 23; 2004, № 1, maddə 10, № 2, maddə 57, № 3, maddə 133, № 6, maddə 413, № 7, maddə 505, № 9, maddə 672, № 12, maddə 981; 2005, № 3, maddə 151, № 4, maddə 278, № 7, maddə 560, № 10, maddə 874, № 11, maddə 1001, № 12, maddə 1094; 2006, № 3, maddələr 220, 222, № 5, maddə 385, № 11, maddə 923, № 12, maddələr 1004, 1025, 1030; 2007, № 5, maddələr 401, 437, № 6, maddə 560, № 8, maddə 756, № 11, maddələr 1049, 1053; 2008, № 3, maddə 156, № 7, maddələr 600, 602, № 10, maddə 887, № 11, maddə 960; 2009, № 2, maddə 48, № 5, maddə 294, № 6, maddə 399, № 12, maddələr 949, 969; 2010, № 2, maddələr 70, 75, № 4, maddə 275; 2011, № 1, maddə 11, № 2, maddələr 70, 71, № 6, maddə 464, № 7, maddə 598; 2012, № 11, maddə 1054; 2013, № 2, maddələr 89, 101, № 11, maddə 1268; 2014, № 2, maddə 92, № 10, maddə 1162, № 11, maddə 1339, № 12, maddə 1527; 2015, № 1, maddə 97, № 3, maddə 250, № 6, maddə 680; 2016, № 2 (I kitab), maddələr 190, 201, № 5, maddə 847, № 11, maddə 1767; 2017, № 6, maddələr 1031, 1048, № 12 (I kitab), maddələr 2187, 2189; 2018, № 1, maddə 13, № 6, maddə 1155, № 7 (I kitab), maddələr 1380, 1408, № 12 (I kitab), maddə 2532; 2019, № 1, maddə 35, № 4, maddə 570, № 5, maddələr 796, 804, № 7, maddə 1182, № 8, maddə 1380; 2020, № 1, maddə 1, № 5, maddə 522, № 7, maddə 832) aşağıdakı dəyişikliklər edilmişdir:

1.1. 47-ci maddənin “e” bəndinə “orqanın” sözdən sonra “məyyyəni etdiyi orqanın (qurumun)” sözləri əlavə edilmişdir;

1.2. 56-cı maddənin dördüncü hissəsində “orqanına” sözü “orqanın müəyyən etdiyi orqana (quruma)” sözləri ilə və “orqanı” sözü “orqanın müəyyən etdiyi orqan (qurum)” sözləri ilə əvəz edilmişdir;

1.3. 74-cü maddənin “Qeyd” hissəsinə (hər üç halda), 98-ci maddənin ikinci hissəsinə və 232-ci maddənin üçüncü hissəsinə “orqanının” sözdən sonra “məyyyəni etdiyi orqanın (qurumun)” sözləri əlavə edilmişdir.

Maddə 2. “Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 23, maddə 1013; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 1, maddə 6, № 3, maddə 226, № 4, maddə 280; 2000, № 7, maddə 489; 2001, № 11, maddə 686, № 12, maddə 736; 2002, № 5, maddələr 241, 248; 2003, № 1, maddələr 1, 16, № 12 (I kitab), maddə 673; 2006, № 8, maddə 657; 2007, № 8, maddə 745, № 10, maddə 938; 2008, № 2,

maddə 49, № 5, maddə 348; 2010, № 4, maddə 276; 2013, № 11, maddə 1283; 2014, № 4, maddə 333, № 10, maddə 1156; 2016, № 12, maddə 2014; 2017, № 6, maddə 1057; 2018, № 2, maddə 156; 2019, № 1, maddələr 10, 29) 7-ci maddəsinin 1-ci hissəsinin beşinci bəndində “orqanına” sözü “orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma)” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

Maddə 3. “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 1, maddə 1, № 3, maddə 131; 2002, № 12, maddə 693; 2003, № 1, maddə 16; 2004, № 1, maddə 10, № 4, maddə 199, № 5, maddə 321, № 8, maddə 597, № 11, maddə 884; 2005, № 6, maddələr 463, 475, № 10, maddə 874; 2006, № 5, maddə 386, № 6, maddə 479, № 8, maddə 657, № 11, maddə 927, № 12, maddələr 1005, 1014; 2007, № 2, maddə 83, № 5, maddələr 434, 436, № 7, maddə 717, № 10, maddə 934, № 11, maddələr 1049, 1074, 1078, № 12, maddələr 1213, 1219; 2008, № 3, maddə 153, № 5, maddələr 326, 341, № 6, maddələr 471, 481, № 7, maddə 602, № 8, maddə 699, № 10, maddə 881; 2009, № 2, maddə 54, № 5, maddə 311, № 6, maddə 403, № 10, maddə 771, № 11, maddə 878, № 12, maddə 964; 2010, № 4, maddə 276; 2011, № 2, maddə 71, № 3, maddə 165, № 6, maddə 463; 2012, № 5, maddə 413, № 10, maddə 945, № 11, maddə 1049; 2015, № 1, maddə 9, № 5, maddə 488, № 10, maddə 1100; 2016, № 8, maddə 1365, № 11, maddələr 1760, 1782, 1785; 2017, № 5, maddə 726, № 6, maddə 1054, № 7, maddə 1267, № 8, maddə 1513, № 11, maddə 1974, № 12 (I kitab), maddə 2192; 2018, № 2, maddələr 158, 159, № 3, maddə 392, № 5, maddələr 864, 880, № 6, maddə 1191, № 7 (I kitab), maddələr 1383, 1428; 2019, № 1, maddə 8; 2020, № 7, maddələr 828, 851, 856) aşağıdakı dəyişikliklər edilmişdir:

3.1. 71-ci maddənin “a”, sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və işsizlikdən sığorta fondunun büdcəsində” sözləri çıxarılaraq;

“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 9-cu bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

Maddə 1. “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 23, maddə 996; 1993, № 23-24, maddə 676; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002, № 5, maddə 251; 2003, № 12 (I kitab), maddə 677; 2005, № 4, maddə 291; 2006, № 10, maddə 846; 2007, № 3, maddə 213; 2008, № 6, maddə 452,472; 2009, № 1, maddə 4, № 5, maddə 312, № 7, maddələr 514, 515, № 12, maddə 974; 2010, № 3, maddə 174, № 11, maddə 960; 2011, № 11, maddə 992; 2012, № 7, maddə 664, № 11, maddələr 1036, 1048, 1061; 2013, № 5, maddələr 460, 478, № 10, maddə 1143, № 12, maddə 1477; 2014, № 6, maddələr 612, 623; 2015, № 12, maddə 1447; 2016, № 7, maddə 1979, 2040; 2017, № 1, maddələr 16, 27, № 7, maddə 1311, № 10, maddə 1771, № 11, maddə 1962, № 12 (I kitab), maddələr 2242, 2269; 2018, № 2, maddə 168, № 3, maddə 387, № 5, maddələr 841, 859, 874,

№ 6, maddə 1190, № 11, maddə 2207, № 12 (I kitab), maddələr 2465, 2516; 2019, № 3, maddə 369, № 5, maddə 790, № 11, maddə 1693, № 12, maddə 1909; 2020, № 5, maddə 506) 2-ci maddəsinə “Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin 10 illiyi (2007-2017)” yubiley medalı;” hissəsindən sonra aşağıdakı məzmununda yeni hissə əlavə edilsin:

“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)” yubiley medalı;”

Maddə 2. “Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasnamə” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Maddə 3. “Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 6 oktyabr 2020-ci il

Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir

“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)”

Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasnamə

Maddə 1. Təltif edilən şəxslər

“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanda (qurumda) haqqı hərbi xidmət keçən və xidməti vəzifələrini nümunəvi yerinə yetirən zabitlər, gizirlər və müddətəndən artıq haqqı hərbi xidmət hərbi qulluqçuları, həmin orqan-

dan (qurumdan) ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbi qulluqçular, habelə həmin orqanda (qurumda) səmərəli fəaliyyət göstərən mülki işçilər və həmin orqanın (qurumun) fəaliyyətinin təşkilində və inkişafında xüsusi xidmətləri olan digər şəxslər təltif edirlər.

Maddə 2. Təltif edən orqan
“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə bu

Əsasnamənin 1-ci maddəsində göstərilən şəxsləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) təltif edir.

Maddə 3. Taxılma qaydası
“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı döşün sol tərəfinə, Azərbaycan Respublikasının digər orden və medalları olduqda onlardan sonra taxılır.

Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir

“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)”

Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri

Maddə 1. Medalın ümumi təsviri
“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı (bundan sonra - medal) bürüncdən tökülmiş və qızıl suyuna çəkilmiş, diametri 36 mm olan dairəvi lövhədən ibarətdir.

Maddə 2. Medalın ön tərəfi

2.1. Medalın ön tərəfi xarici və daxili çevrələrlə konturlanmışdır.

2.2. Xarici və daxili konturların arasında yuxarı hissədə qövs boyunca “AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI” sözləri, aşağı hissədə qövs boyunca “SƏFƏRBƏRLİK VƏ HƏRBI XİDMƏTƏ ÇAĞIRIŞ ÜZRƏ DÖVLƏT XİDMƏTİ” sözləri yazılmışdır. Yuxarı və aşağı hissələrdəki yazıların arasında hər birinin diametri 1,8 mm olan iki səkkizguşəli uduz təsvir olunmuşdur.

2.3. Daxili çevrənin içərisində, sol tərəfdə üzəri Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağının rənglərinə uyğun minalarla örtülmüş aypara, ayparanın daxili çevrəsinin əhatə etdiyi səthin üzərində Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin emblemi həkk olunmuşdur. Emblemdən sol tərəfdə “2012”, sağ tərəfdə “2022” rəqəmləri yazılmışdır. Emblemdən aşağı hissədə “10 il” sözləri qeyd edilmişdir.

2.4. Bütün yazılar, rəqəmlər və emblem relyefli olaraq qabarıqdır.

Maddə 3. Medalın arxa tərəfi

3.1. Medalın arxa tərəfi hamar səthlidir, mərkəzində qoşa xətlərlə konturlanmış, diametri 30 mm olan səkkizguşəli uduz həkk olunmuşdur.

3.2. Uduzun aşağı hissəsində medalın seriyası və nömrəsi yazılmışdır.

Maddə 4. Medalın elementləri

4.1. Medal paltara bərkidilmək üçün elementi olan, 37 mm x 50 mm ölçülü xara lentə 2 halqa və ilgək vasitəsilə birləşdirilir.

4.2. Xara lentin üzərində mərkəzdə 3 mm enində tünd göy rəngli, mərkəzdən sol və sağ kənarlara doğru ardicil olaraq, 4,5 mm enində mavi, 2,5 mm enin-

“Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı

də tünd göy, 2 mm enində qızılı və 8 mm enində tünd göy rəngli şaquli zolaqlar təsvir olunmuşdur.

4.3. Xara lentin yuxarı hissəsinə üzəri üfüqi zolaqlarla işlənmiş 40 mm x 5,5 mm ölçülü bürünc lövhə bərkidilmişdir.

4.4. Xara lentin aşağı hissəsinə üzərində yuxarıdan aşağıya doğru kiçiklən üfüqi zolaqlar təsvir olunmuş, 40 mm x 5 mm ölçülü bürünc lövhə bərkidilmişdir. Lövhənin mərkəzində, üfüqi zolaqların üzərində, sol və sağ tərəflərdən palid çəlgəngləri ilə əhatə olunmuş səkkizguşəli uduz həkk olunmuşdur.

4.5. Üfüqi zolaqlar, səkkizguşəli uduz və palid çəlgəngləri relyefli olaraq qabarıqdır.

4.6. Medal paltarın yaxasına bərkidilmək üçün elementi olan, eyni xara lentdən üz çəkilmiş 37 mm x 10 mm ölçülü qelib əlavə edilir.

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 9-cu bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

Maddə 1. “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 23, maddə 996; 1993, № 23-24, maddə 676; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002, № 5, maddə 251; 2003, № 12 (I kitab), maddə 677; 2005, № 4, maddə 291; 2006, № 10, maddə 846; 2007, № 3, maddə 213; 2008, № 6, maddələr 452,472; 2009, № 1, maddə 4, № 5, maddə 312, № 7, maddələr 514, 515, № 12, maddə 974; 2010, № 3, maddə 174, № 11, maddə 960; 2011, № 11, maddə 992; 2012,

№ 7, maddə 664, № 11, maddələr 1036, 1048, 1061; 2013, № 5, maddələr 460, 478, № 10, maddə 1143, № 12, maddə 1477; 2014, № 6, maddələr 612,623; 2015, № 12, maddə 1447; 2016, № 12, maddələr 1979, 2040; 2017, № 1, maddələr 16, 27, № 7, maddə 1311, № 10, maddə 1771, № 11, maddə 1962, № 12 (I kitab), maddələr 2242, 2269; 2018, № 2, maddə 168, № 3, maddə 387, № 5, maddələr 841, 859, 874, № 6, maddə 1190, № 11, maddə 2207, № 12 (I kitab), maddələr 2465, 2516; 2019, № 3, maddə 369, № 5, maddə 790, № 11, maddə 1693, № 12, maddə 1909; 2020, № 5, maddə 506) 2-ci maddəsinə “Böyük Vətən müharibəsində Qələbənin 75 illiyi (1945-2020)” yubiley medalı” hissəsindən sonra aşağıdakı məzmununda yeni hissə əlavə edilsin:

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı;”

Maddə 2. “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasnamə” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Maddə 3. “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 oktyabr 2020-ci il

Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)”

Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasnamə

Maddə 1. Təltif edilən şəxslər

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə vəzifələrini nümunəvi icra edən, fəaliyyətində yüksək nəticələr göstərən dəmir yolu nəqliyyat sahəsində çalışan işçilər, Azərbaycan Respublikasında dəmir yolu nəqliyyatı sahəsinin inki-

şafında və təkmilləşdirilməsində xüsusi xidmətləri olan şəxslər, habelə beynəlxalq tərəfdaşlar təltif edirlər.

Maddə 2. Təltif edən orqan

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə bu Əsasnamənin 1-ci maddəsində göstərilən

şəxsləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) təltif edir.

Maddə 3. Taxılma qaydası

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı döşün sol tərəfinə, Azərbaycan Respublikasının digər orden və medalları olduqda onlardan sonra taxılır.

Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)”

Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri

Maddə 1. Medalın ümumi təsviri

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı alvan metalдан tökülmiş və qızıl suyuna çəkilmiş 42 mm x 35,5 mm ölçülü lövhədən ibarətdir.

Maddə 2. Medalın ön tərəfi

2.1. Lövhə dəfnə yarpaqları ilə hörlümlü çəlgənglə haşiyələnmişdir. Çəlgəng üzərindəki qurşağın yuxarı hissəsinin mərkəzində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağının təsviri, digər hissələrində isə həmin bayrağın rəngləri əks etdirilmişdir.

2.2. Lövhənin içərisində yuxarı hissədə qövs boyunca “AZƏRBAYCAN DƏMİR YOLLARI”, aşağı hissədə qövs boyunca “AZERBAIJAN RAILWAYS” sözləri yazılmışdır. Lövhənin aşağısında çəlgəng üzərindəki beşbucaqlı çərçivənin içərisində “1880-2020” rəqəmləri həkk olunmuşdur.

2.3. Lövhənin mərkəzində günəş şüalarının fonunda “140” rəqəmi ilə müasir qatar silüetinin sintezindən ibarət kompozisiya təsvir olunmuşdur. Qatarın üzərində “2020” rəqəmləri həkk edilmişdir.

2.4. Bütün elementlər, yazılar və rəqəmlər relyefli olaraq qabarıqdır.

Maddə 3. Medalın arxa tərəfi

3.1. Medalın arxa tərəfi hamar səthlidir, lövhənin yuxarı hissəsində “AZƏRBAYCAN DƏMİR YOLLARI” sözləri yazılmışdır, lövhənin mərkəzində “140” və “1880” rəqəmləri ilə XIX əsrin sonuna aid lokomotiv silüetinin sintezindən ibarət kompozisiya təsvir edilmişdir.

3.2. Lövhənin aşağı hissəsində medalın seriyası və nömrəsi həkk olunmuşdur.

Maddə 4. Medalın elementləri

4.1. Medal paltara bərkidilmək üçün elementi olan, 37 mm x 50 mm ölçülü beşbucaqlı xara lentə ilgək və iki halqa vasitəsilə birləşdirilir.

4.2. Xara lentin mərkəzində 6 mm enində tünd göy rəngli, mərkəzdən sol və sağ kənarlara doğru ardicil olaraq 3 mm enində qırmızı, 9 mm enində tünd göy, 1,5 mm enində yaşıl, 2 mm enində tünd göy rəngli şaquli zolaqlar təsvir olunmuşdur.

4.3. Xara lentin yuxarı hissəsinə üzərində üç üfüqi zolaq əks olunmuş 40 mm x 5,5 mm ölçülü lövhə bərkidilmişdir.

4.4. Medal paltarın yaxasına bərkidilmək üçün elementi olan, eyni xara lentdən üz çəkilmiş 37 mm x 10 mm ölçülü qelib əlavə edilir.

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880-2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı

“Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880 - 2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli 174-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880 - 2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli 174-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi ilə əlaqədar qərara alıram:

1. Müəyyən edilsin ki:
1.1. Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli 174-VIQD nömrəli Qanunu ilə təsdiq

edilmiş “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880 - 2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasnamənin 2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Əsasnamənin 2-ci maddəsində “orqan (qurum)” dedikdə “Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti nəzərdə tutulur.

2. “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880 - 2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə təltif etmək səlahiyyəti “Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədrinə verilsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880 - 2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 6 oktyabr tarixli 174-VIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 noyabr 2020-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında”

Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 13 iyun tarixli 686-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi və

“Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi edilməsi barədə”

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 21 oktyabr tarixli 409 nömrəli Fərmanının ləğvi haqqında”

2013-cü il 24 iyul tarixli 942 nömrəli və “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında”

Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 13 iyun tarixli 686-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı əlavə

tədbirlər barədə” 2014-cü il 16 yanvar tarixli 94 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 13 iyun tarixli 686-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi və “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 21 oktyabr tarixli 409 nömrəli Fərmanının ləğvi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 24 iyul tarixli 942 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 7, maddə 807; 2017, № 7, maddə 1329) 2-ci hissəsi ləğv edilsin.

2. “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 13 iyun tarixli 686-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 16 yanvar tarixli 94 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2014, № 1, maddə 22) 1-ci hissəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 7.3-cü maddəsinin birinci cümləsində, 7.5-ci, 12.3-cü maddələrində, 16.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində və 18.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 2.4-cü, 5.4-cü, 5.5-ci maddələrində, 6.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 6.2-ci maddəsində, 7.3-cü maddəsinin ikinci cümləsində, 7.8-ci maddəsinin birinci cümləsində, 9.3-cü maddəsində, 11.3-cü maddəsinin ikinci cümləsində, 11.4-cü maddəsinin ikinci cümləsində, 11.9-cü maddəsinin birinci cümləsində, 12.4-cü, 12.6-cü, 13.2-ci maddələrində, 15.1.13-cü maddəsinin ikinci cümləsində, 15.2-ci, 16.3-cü və 17.6-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

1.3. həmin Qanunun 7.2-ci, 10.2-ci, 11.2-ci maddələrində, 11.3-cü maddəsinin birinci cümləsində, 11.5-ci, 15.3-cü, 17.3-cü və 17.5-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini və 4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş vəzifələri Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antihisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti qismində Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi həyata keçirir;

1.4. həmin Qanunun 7.3-cü maddəsinin birinci cümləsində, 7.5-ci, 12.3-cü maddələrində, 16.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində və 18.3-cü maddəsində “qurum” dedikdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antihisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti qismində Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi nəzərdə tutulur.”

İlham ƏLİY

◆ Prezidentə yazılar

“Siz bu Qələbə ilə Azərbaycanın nəyə qadir olduğunu bütün dünyaya bir daha göstərdiniz”

Karabükdən **Kamal Yıldız**: “Hörmətli cənab Prezident, Sizi müzəffər fəth kimi salamlamaqdan xoşbəxtlik hissləri keçirirəm. Zəfəriniz mübarək olsun! Ordunuz hər zaman qalib olsun! Cənab Prezident, mən Türkiyədə yaşayıram. Hər səhər namaz qılarkən Azərbaycan üçün, ordunuz üçün dualar oxuyuram. Sizin üçün isə fəth surəsini təkrarlayıram. Bu vaxt göz yaşlarımı saxlaya bilmirəm. Bu qürurdan, sevincdən, doğmalığından doğan göz yaşlarıdır. Allah daim köməyiniz olsun! Allah Sizi qorusun, ona əmanət olun!”

İsraildən **Yevgeni Xazanov** yazır: “Möhtərəm cənab Prezident İlham Heydər oğlu Əliyev, Azərbaycanda anadan olmuş və hazırda İsraildə yaşayan bütün dostlarım adından və şəxsən öz adımdan bütün Azərbaycan xalqını Qələbə Günü münasibətilə təbrik edirəm. Bu tarixi gün təkcə Azərbaycanda deyil, eyni zamanda, bütün dünyada da zəfər salnamələrinə əbədi yazılacaq. Bu günlərdə mən Azərbaycan xalqının Qələbəsi ilə sözlə ifadə ediləməyəcək sonsuz qürur duyuram. Allah Sizə uzun ömür, cansağlığı versin, Azərbaycan xalqına dinc səma altında yaşamağı nəsihət etsin. Qarabağ həmişə Azərbaycan olub və olacaq!”

Ağcabədi rayonunun sakini **Hikmət Aslanov**: “Hörmətli cənab Prezident, Sizi və Azərbaycan xalqını bu böyük Qələbə münasibətilə səmimi-qəlbədən təbrik edirəm. İşğaldan azad edilmiş hər bir kəndimizdə, qəsəbimizdə, yüksəkliklərimizdə Azərbaycan bayrağının dalğalandığını görmək bizim üçün böyük fəxrdir. Bir vətəndaş kimi dövlətim, Prezidentim və xalqımla fəxr edirəm. Yaşasın İlham Əliyev! Qarabağ Azərbaycanıdır!”

Sumqayıt şəhərindən **Əfsanə Ağaməmmədova**: “Hörmətli cənab Prezident, Sizin rəhbərliyinizlə şanlı ordumuzun Qarabağımızı işğaldan azad etməsi ilə 30 illik həsrətimizə son qoyuldu. Sizin həm siyasi meydanda, həm də döyüş meydanında necə güclü diplomat və sərkərdə olduğunuzun ən bariz nümunəsini nəinki Azərbaycan xalqı, bütün dünya gördü. Necə gözəl hissdir ki, Sizinlə eyni dövrdə yaşayıram və silinməz, şanlı tarixə şahidlik edirəm. Cənab Prezident, Sizə şəxsən öz adımdan və ailəm adından təşəkkür edirəm. Bizim dədə-baba yurdumuz olan Qubadlımıza dönməyimizi artıq səbirsizliklə gözləyirik. Yaşasın Azərbaycan! Yaşasın Qarabağ! Yaşasın Ali Baş Komandan! Qarabağ Azərbaycanıdır!”

Yevlax sakini **Firail Mahmudov** yazır: “Hörmətli cənab Prezident, bu günlər nəinki mənəm, bütün Azərbaycan xalqının sevincinin həddi-hüdudu yoxdur. Var olsun, cənab Prezident, Qələbəni bizə bəxş etdiyiniz üçün! Qarabağ Azərbaycan xalqındır, Qarabağ Azərbaycan xalqındır. Sizin, Sizi isə Azərbaycan xalqının arxasında mərdliklə, metanətlə dayandınız. Sizin saygınlığınız və Azərbaycan xalqının əzmi, əsgərimizin mərdliyi Qarabağı bizə bəxş etdi. Çox sağ olun, cənab Prezident, var olun! Sizin siyasətiniz nəticəsində bu gün Azərbaycan Cənubi Qafqazın ən güclü dövlətidir. Artıq bir çox dövlətlər Sizinlə Cənubi Qafqazda məsləhətləşmələr aparacaq. Bu nəticələr neçə illik təcrübənizin, savadınızın nəticəsidir. Bunu Azərbaycana nəsihət etdiyiniz üçün Sizinlə fəxr edirəm. Cənab Prezident, Allah-Teala Sizə uzun ömür bəxş etsin! Xahiş edirəm, daim Azərbaycan xalqının yanında olun! Ömürlük bizim Prezidentimiz olun! Bu günləri, bu xoşbəxtliyi Siz bizə nəsihət etdiniz. Buna görə də Allah-Teala Sizdən razı olsun. Sizin uğurunuz Azərbaycanın, Azərbaycan gəncliyinin uğurudur. Allah şəhidlərimizə rəhmət etsin. Sizi mən və təbii ki, bütün Azərbaycan xalqı müddətsiz Prezident görmək arzusundaıyım. Yaşa, yaşa cənab Prezident, yaşa, yaşa daim yaşa, ey şanlı Azərbaycan!”

Qubadlı sakini **Turabxan Həsəni**: “Hörmətli cənab Prezident, Azərbaycanın müzəffər ordusunun Ermənistan silahlı qüvvələri üzərindəki parlaq qələbəsi xalqımızın tapdığını qürurunu yeni dəfə özünə qaytarı. Artıq dünyanın dörd bir yanında yaşayan azərbaycanlılar qürurla “mən azərbaycanlıyam və mənim Prezidentim İlham Əliyevdir” deməklə böyük iftixar hissə edirlər. Sizə nə qədər təşəkkür etsək azdır. Bu 17 ildə Sizin yürütdüyünüz daxili və xarici siyasətin nəticəsidir ki, xalqımız böyük sevinc hisslərinə bürünüb. Allah Sizi və şanlı Azərbaycan Ordusunu qorusun!”

Qələbədən **Xanlar Kərimov**: “Möhtərəm cənab Prezident, icazə verin, xalqımızın əvəzsiz Prezidentini, sərkərdəsini, diplomatını, böyük şəxsiyyətini bizlərə Qələbə qüruru və sevinci yaşatdığı üçün ürəkədən təbrik edirəm. Sizə cansağlığı, valideyn xoşbəxtliyi arzulayıram. Bu Qələbəni Sizin rəhbərliyiniz altında həyatını, gələcəyini ortaya qoyan müzəffər Azərbaycan əsgərinin, zabitanın sayısında qazanmışıq. Bu Qələbə ilə Siz özünüzdən və Azərbaycan Ordusunun nəyə qadir olduğunu bütün dünyaya bir daha göstərdiniz. Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Eşq olsun Ali Baş Komandana! Ulu Öndərimizə, Zərifə xanıma Allah qəni-qəni rəhmət əlesin! Nə yaxşı ki varmışlar, nə yaxşı ki, Sizin kimi bir oğulu bizə erməğən etmişlər. Cənab Prezident, bütün bunlar sıradan bir iş deyil. Bütün

bunların hamısı ilahidendir - valideyndən övladına keçən ilahi bir güc. Bu möhtəşəm Qələbənin əldə olunmasında şəhid düşən Vətən övladlarının əziz xatirəsi öndədərin hörmət və minnətdarlıqla baş əyirəm. Bədəninin müəyyən hissəsini itirən, əzil olmuş hərbiçilərimizə şefalar diləyir, yaralı qardaşlarımıza tezliklə sağalmalarını arzulayıram. Türkiyə dövlətinə, xalqına və şəxsən Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğana göstərdikləri misilsiz mənəvi və siyasi dəstəyə görə təşəkkür edirəm. Tanrı Türkiyə və Azərbaycan dostluğunu, qardaşlığını qorusun! Cənab Prezident, Siz ilk gündən işğal olunmuş torpaqların Azərbaycana qaytarılacağını bildirdiniz. Sizin sözlü tutaq birisi olduğunuzdan bütün xalq da bunu ancaq Sizin bacara biləcəyinizə inanırdı. Azərbaycan xalqı hər zaman Sizin arxanızda oldu və Sizə sonsuz dəstək ifadə etdi. Nəhayət, Azərbaycan Qələbə sevinci yaşatdınız. Siz bu Qələbəni Ulu Öndərin arzuladığını gerçəkləşdirdiniz. Ərazisi işğal olunmuş, suveren haqları tapdığını Sizi və Sizi də Allah-Teala Sizdən razı olsun. Sizin uğurunuz Azərbaycanın, Azərbaycan gəncliyinin uğurudur. Allah şəhidlərimizə rəhmət etsin. Sizi mən və təbii ki, bütün Azərbaycan xalqı müddətsiz Prezident görmək arzusundaıyım. Yaşa, yaşa cənab Prezident, yaşa, yaşa daim yaşa, ey şanlı Azərbaycan!”

Berdə sakini **Knyaz Əliyev**: “Möhtərəm Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, böyük Qələbə münasibətilə Sizi, rəşadətli Azərbaycan Ordusunu, xalqımızı təbrik edirəm. Qazandıqınız və zəfərlərə görə Siz əsl Milli Qəhrəman adına layiqsiniz. Kendimizin sakinləri hesab edir ki, bu ad, ilk növbədə, Sizə - Ali Baş Komandanımıza verilməlidir. İnanırıq ki, bu məsələ bütün Azərbaycan xalqının da ürəyincə olar. Allah şanlı Ordumuzu və Sizi qorusun! Qarabağ Azərbaycanıdır!”

Füzuli sakini **Sabir Nazmazov**: “Hörmətli cənab Prezident, bizə bəxş etdiyiniz Qələbə sevinci münasibətilə öz adımdan və rəhbərlik etdiyim Füzuli rayon 24 nömrəli tam orta məktəbinin kollektivi adından Sizə dərin təşəkkürümüzü bildiririk. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda gedən Vətən müharibəsində əməyi olan hər kəse minnətdarıq. Doğma torpaqlarımızı düşməndən geri almaq uğrunda döyüşərək qəhrəmancasına həlak olmuş şəhidlərimizin ruhları qarşısında baş əyirik. Onlara Allahdan rəhmət diləyirik. Allah Sizi qorusun. Qarabağ Azərbaycanıdır!”

Kəlbəcər sakini **Rövşən Əsgərov**: “Möhtərəm cənab Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, bizlərə bu qürurlu günləri yaşatdığınıza görə Sizə böyük təşəkkür edirəm. Heç kimsə sirməyəcək ki, bu gün Azərbaycan şanlı Ordusunun qələbə zəfərlərindən ruhlana-raq dünyaya ədalət mesajı

verir. Bu ruh yüksəkliyi 90-cı illərin əvvəlində mövcud idi, lakin bu hərəkatın lideri yox idi. Bu gün biz fəxrlə deyə bilərik ki, Qarabağ hərəkatının Azərbaycan lideri İlham Əliyevdir. Azərbaycan tarixinin 3000 illik bir dövrünə nəzər saldıqda, tam məsuliyyəti ilə dəyə bilərik ki, son yüksəliş illəri bu xalqın ən möhtəşəm intibah, özünü dərk etmə dövrüdür. Ümmətili Liderin təməlini qoyduq müstəqil Azərbaycandan sonra da böyük qalibiyətlərə imza atacaq. Sizin uğurlu daxili və xarici siyasətiniz öz bəhrəsini verdi. Dünya anlayır ki, Azərbaycan Qarabağın tam hüquqlu sahibidir, ermənilər xəstə buraya köçürülüb. Sovet dönməndən indiyə kimi Qarabağ ermənilər yaşayıb, dünyanın heç bir yerində ermənilərə bu qədər avtonom hüquq verilməyib. Hörmətli Prezident, bu sadə həqiqəti dünyaya çatdırdığınıza görə Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Uca Allah Azərbaycanı və Sizi qorusun! Mən Prezidentim və Qarabağ hərəkatının lideri İlham Əliyevlə fəxr edirəm. Yaşasın Ali Baş Komandan! Yaşasın Azərbaycan Ordusu! Qarabağ Azərbaycanıdır!”

Ağdam sakini **Tofiq Abbasov**: “Müzəffər Ali Baş Komandan, Siz müdrik siyasətiniz və haqlı mübarizəniz nəticəsində qazandıqınız möhtəşəm qələbə ilə adınızı qızıl hərflərlə tarixə yazdınız. Siz bir daha dünyaya Azərbaycanın güclü olduğunu göstərdiniz. Bunun üçün Sizə təşəkkürümüzü bildiririk. Azərbaycan xalqı tam olaraq Sizin arxanızdadır, Sizinlə qürur duyur. Bu qətin, lakin şərəfli işinizdə Sizə və rəşadətli ordumuza uğurlar arzulayıyırıq. Əziz və sevimli Prezidentim, Azərbaycanın hansı bölgəsində yaşamağınız baxmayaraq, ürəyimiz həmişə ona torpaqla - üstündə ilk addımlarımızı atdığımız, uğrunda canımızı feda etməyə hazır olduğumuz müqəddəs torpaqla, Qarabağla döyünür. Bu müqəddəs torpaq üçün əbədiyyətə qovuşan şəhidlərimizin və onları boya-başa qatdıran valideynlərinin qarşısında baş əyirik. Allah Ordumuza güc və qüvvət versin. Uca Allah Sizə və müzəffər Ordumuza yar olsun! Qələbə bizimdir! Qarabağ Azərbaycanıdır!”

Zaqatala sakini **İlham Həsənov**: “Hörmətli cənab Prezident, Zati-əlləri, Azərbaycan xalqına bəxş etdiyiniz bu qürur və fəxrətlə görə Sizə hədsiz minnətdarlığımızı bildiririk. Uzun illərdən bəri xalqımız üçün mənəvi utanc olan, şəxsiyyətimizi başaşağı edən haqsızlığı diplomatik məharətinizlə, rəşadətli sərkərdəlik qabiliyyətinizlə aradan qaldırın çətin bir şəraitdə ermənilərə qalib gəldiniz. Siz bu əməllərinizlə xalqımızın qəlbində və tarixdə xilaskar, qalib rəhbər kimi əbədi yaşayacaqsınız. Uca Allah Sizi qorusun!”

Azərbaycan vətəndaşları, xaricdə yaşayan soydaşlarımız, eləcə də qardaş Türkiyənin vətəndaşları Qarabağ müharibəsində qazandıqımız tarixi Qələbə münasibətilə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə məktublarda ünvanlamaqda davam edirlər. Sevinc hisslərini ifadə etdikləri məktublarda vətəndaşlar dövlət başçısına minnətdarlıqlarını bildirirlər. AZƏRTAC Prezidentin saytına istinadla həmin məktublardan bəzilərini təqdim edir.

Türkiyənin Ankara şəhərindən **Kadir Başar** yazır: “Hörmətli cənab Prezident, 44 gün davam edən və şanlı Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə nəticələnən Qarabağ zəfəri münasibətilə Sizi və Azərbaycan xalqını ürəkədən təbrik edirəm. Qarabağ müharibəsi dövründə göstərdiyiniz yüksək liderlik keyfiyyətləri digər ölkələrin başçıları

canın yolu həmişə açıq olsun. Sizə cansağlığı və uğurlar diləyirəm”.

Hatay şəhərindən **Rifat Sağlam**: “Hörmətli cənab Prezident, biz türklər Azərbaycanın qazandığı qələbələrə elə azərbaycanlılar qədər sevinirik. Torpaqların geri alınması hamımızı qürurlandırır. Artıq rahat nəfəs ala bilərik, dədə-babalarımızın ruhu şad ola bilər. Vətən torpağı işğaldan azad olundu. Ulu Atatürkmüzün dediyi kimi, türkün türkdən başqa dostu yoxdur. Mən də Azərbaycan xalqının yaxın dostu kimi qazandıqınız qələbədən az da olsa təhəmmüləndən dəyə balaca erməğən göndərirəm. Sizi və Azərbaycan

xalqını çox sevirəm. Sizin cəsurluğunuz, cəsarətiniz bizi də ürəkləndirir, ruhlandırır. Dünya var olduqca Türkiyə və Azərbaycan dostluğu da var olacaq”.

Antalyadan **Sami Coşar**: “Hörmətli cənab Prezident, Qarabağ uğrunda mübarizədə Ermənistan və havadarlarına ədalət gücünü göstərdiyiniz üçün çox sağ olun. Türkiyədə yaşayan hər bir vətəndaşın qəlbəti bu günlərdə qardaşlarımızın ürəyi ilə bir vururdu. Bu mübarizə kimin türkə dost, kimin düşmən olduğunu göstərdi. Ən qısa zamanda Azərbaycana, Bakıya gəlib bu şərəfli günləri sizlərlə bir yerdə yaşamaq istəyirəm. Həyatə keçməsiniz səbirsizliklə gözləyirəm”.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Möhtərəm cənab Prezident, Sizi Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu adından böyük, tarixi Qələbə münasibətilə səmimi-qəlbədən təbrik edirəm.

Azərbaycanın əzəli torpaqlarının işğalçılarından təmizlənməsi Sizin dövlətə, dövlətçiliyə olan ehtiramınızın, müdrik siyasətinizin, möhkəm və yenilməz iradənin nəticəsidir.

Sizin söylədiyiniz “Bizim gücümüz birliyimizdədir” fikri Vətənin keçdiyi bu şərəfli, çətin sınaq zamanında Azərbaycan xalqına güc vermiş, onda inam yaratmış, sarsılmaz birliyin rəmzinə çevrilmişdir. Ümmətili Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa edilməsi, ərazi bütövlüyünün təmin olunması naminə yorulmaz fəaliyyətinin bu gün Sizin tərəfinizdən davam etdirilməsi nəticəsində Azərbaycan bütün dünyaya öz ərazi bütövlüyünə, öz dəyərlərinə sahib çıktığını göstərmişdir. İmza atdığımız bu tarixi uğur yalnız Azərbaycan deyil, ümumilikdə bütün Türk Dünyasının böyük tarixi uğurudur.

Öminəm ki, Azərbaycanın işğalçı qüvvələr tərəfindən məhv edilən, təhqir olunan bəşəri mahiyyətli tarixi, mədəni abidələri, memarlıq və incəsənət nümunələri Sizin rəhbərliyinizlə yenidən öz əsrarəngiz gözəlliyini bərpa edəcəkdir. Xurşidbanu Nəvəni, Uzeyir Hacıbəyli, Bülbül, Xan Şuşinski və bir çox böyük sənətkarların vətəni olan Qarabağ torpağı öz işıqlı və gözəl günlərinə qayıdacaqdır.

Torpaqlarımızın hər qarışının azad edilməsi uğrunda xüsusi rəşadət göstərən Azərbaycan Ordusuna təşəkkürümüzü bildirir, qorxmadan, cəsarətlə Vətən uğrunda canını qurban verən şəhidlərə Allahdan rəhmət, yarallılara şəfa diləyirik.

Fürsətdən istifadə edərək bu möhtəşəm Qələbə münasibətilə Sizi bir daha təbrik edir, Azərbaycanın inkişafı naminə fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıyırıq.

Dərin hörmətlə,
Günay ƏFƏNDİYEVƏ, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti

Türk Şurasının gənclər və idman məsələləri üzrə İşçi Qrupunun 4-cü iclası keçirilib. Gənclər və idman Nazirliyindən (GİN) AZƏRTAC-a bildiriblər ki, videofomatda keçirilmiş iclasda əvvəlcə Ermənistan-Azərbaycan Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın Qələbəsi ilə başa çatması münasibətilə üzv ölkələrin nümayəndələri tərəfindən təbrik ünvanlanıb.

Sonra 2019-cu ildə Bişkek şəhərində keçirilmiş gənclər və idman nazirlərinin 4-cü iclasının protokollarının icrası, COVID-19 pandemiyası dövründə birgə fəaliyyət və əməkdaşlıq, “Türk Şurası çərçivəsində çoxtərəfli və ikitərəfli gənclər və gənclər sahəsində işləyən əməkdaşlar arasında mübadilə proqramları üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu”nun layihəsi, İdman Kəndüllülərinin 1-ci Onlayn Sammitinin keçirilməsi, Gənc Sahibkarlar

Türk Şurasının gənclər və idman məsələləri üzrə İşçi Qrupunun 4-cü iclası keçirilib

Forumunun keçirilməsi, Türk Şurası Gənclər Platformasının 2-ci Baş Assambleyasının keçirilməsi məsələləri müzakirə edilib.

Həmçinin Türk Şurası 4-cü Gənclər Festivalının, Türk Şurası 5-ci Beynəlxalq Gənclər Düşərgəsinin, Türk Şurası 3-cü Gənc Liderlər Forumunun, Türk Şurası Kəndüllülərinin Təlim Programının, 4-cü Dünya Köçəri Oyunlarının, 2-ci Türk Universitetləri İdman Oyunlarının keçirilməsi məsələləri barədə də müzakirələr aparılıb.

Sonda Türk Şurası gənclər və idman nazirlərinin 5-ci iclasının keçirilməsinə dair fikir və məlumat mübadiləsi edilib.

İclasda Azərbaycan Gənclər və İdman Nazirliyinin sektor müdirləri Aydın Məmmədov, Fuad Babayev və İdman Kəndüllüləri İctimai Birliyinin sədri Mircəlil Seyidzadə təmsil ediblər.

Hadisə yerində tanışlıq həqiqətlərin Fransa cəmiyyətinə çatdırılması baxımından əhəmiyyət kəsb edir

Noyabrın 14-də Azərbaycanın Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramov Fransa Milli Assambleyasının üzvləri, Azərbaycan-Fransa dostluq qrupunun sədrinin üç müavini və bir katibindən ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, nümayəndə heyətini salamlayan nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan ilə Fransa arasında mövcud olan dostluq münasibətlərindən bəhs edib. Azərbaycan-Fransa dostluq qrupunun üzvlərini bu münasibətlərin inkişafına töhfə verdiyi vurğulanıb.

Hazırkı səfərin, habelə səfər çərçivəsində deputatların Gəncə şəhərinə baş çəkəməsinin, mülki əhalinin Ermənistan tərəfindən məqsədlə şəkildə hədəf alınması ilə bağlı müdafiə vəziyyətlə Fransa Milli Assambleyasının üzvlərinin yerində tanış olmalarının həqiqətlərin Fransa cəmiyyətinə çatdırılması baxımından yüksək əhəmiyyət kəsb etdiyi bildirilib.

Fransa rəsmilərinin münasibətləri ilə bağlı verdikləri bəzi bəyanatların Azərbaycan cəmiyyətində ciddi suallar doğurduğunu vurğulayan nazir Ceyhun Bayramov ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi münasibətlərin həlli ilə bağlı kifayət qədər məlumatlı olan Fransanın elə həmsədr mandatından irəli gələrək neytrallığı qoruyub saxlamasının zərurətini ifadə edib.

Qarşı tərəf öz növbəsində, Azərbaycana səfərin tarixi bir vaxtda və ölkə üçün yeni dövrün başlanğıcına təsadüf etdiyini, Azərbaycanı dəstək olaraq həyata keçirdiyini qeyd edib. Bu səfərin hərbi toquşmaların davam etdiyi bir vaxtda planlaşdırıldığını vurğulayan deputatların onun həyata keçirilməsindən bir neçə gün əvvəl tam atəşkəşə riayət olunmasına dair razılaşmanın

imzalanmasının məmnunluq doğurduğunu bildiriblər. Fransa rəsmilərinin Azərbaycan cəmiyyətində narahatlıq doğuran bəyanatlarına toxunan deputatlar Fransanın mövqeyinin hər zaman beynəlxalq hüquqa əsaslandığını və ölkə rəhbərlərinin bu prinsiplərə sadiq qaldıqlarını vurğulayıblar. Azərbaycan-Fransa dostluq qrupunun üzvləri qismində Azərbaycanla bağlı həqiqətlərin Fransa cəmiyyətinin diqqətinə çatdırılması baxımından üzvlərinə məsuliyyət düşdüyünü bildiriblər.

Qarşı tərəf ölkədə hərbi əməliyyatların dayandırılması ilə əlaqədar birgə bəyannatın imzalanmasını alqışlayaraq bundan sonra Azərbaycan ilə Ermənistan arasında, eləcə də Minsk qrupu çərçivəsində dialoqun davam etdirilməsini vacibliyini vurğulayıblar.

Görüşdə tərəflər, habelə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələləri müzakirə ediblər.

BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının Xüsusi Prosedurlar Mexanizminin açıqlamasındakı iddialar həqiqətə uyğun deyil

BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının Xüsusi Prosedurlar Mexanizminin açıqlamasındakı iddialar əsassızdır, tamamilə həqiqətdən uzaqdır. Bu feyk xəbərlərin yayılmasının səbəbi diqqəti Ermənistanın işğalçılığından yayındırmaq və saxta "beynəlxalq terrorizmlə mübarizə apararaq məzlum ölkə" imici yaratmaq çəhədidir.

Ermənistanın Suriya Milli Ordusu hərbiçilərinin görüntülərini videoya çəkərək saxta "dəlil" kimi internetdə yaydığı sübut olunub. Bu saxta videolar və pul qarşılığında danışdırılan şəxslərin sözləri inandırıcı deyil.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Hami Aksun açıqlamasında yer alıb.

Nazirliyin sözcüsü deyib ki, Türkiyə tərəfinin fikrini öyrənmədən qara təbliğat olan saxta görüntülər və informasiyalar əsasında yayılan mətbuat açıqlaması BMT-nin Xüsusi Prosedurlar Mexanizminin etibarlılığını zədələyib. Bu mexanizmdən gözənilən tərəf tutan açıqlamalar əvəzinə şəffaf araşdırmalara və bütün tərəflərin mövqeyinə əsaslanan rəy verməkdir.

Türkiyə XİN-in açıqlamasında qeyd olunur ki, Ermənistanın Suriyadan gətirdiyi PKK/YPG terrorçularını Qarabağda yerləşdirdiyi və onlardan istifadə etdiyi hər kəsə məlumdur. Hətta adları tərifimizdən bilinən çoxlu sayda PKK terrorçusu hərbi əməliyyatlar zamanı Azərbaycan Ordusu tərəfindən zərər-sizləşdirilib. Ermənistanın baş naziri Paşinyanın da etiraf etdiyi kimi, erməni diaspor təşkilatları üçüncü ölkələrin vətəndaşları olan erməniləri Qarabağdakı döyüşlərə cəlb ediblər. Biz gözləyirdik ki, bu məlumat xüsusi maruzçular tərəfindən araşdırılacaq və onların bəyanatlarında əks olunacaq.

Bildirilir ki, BMT-nin Xüsusi Prosedurlar Mexanizminin açıqlamasında qeyd edilən mülki əhalinin atəşə tutulmasını həyata keçirən əslində Ermənistandır. Baş nazir Paşinyanın hərbi müşavirinin dediyi kimi, Ermənistan əhali arasında xaos yaratmaq məqsədilə Azərbaycana qarşı qadağan olunmuş kasetli bombalardan istifadə edib və müharibə cinayətləri törədib. Bütün bunlar "Human Rights Watch" və "Amnesty International" təşkilatları tərəfindən də təsdiqlənib.

Hakan ÇAVUŞOĞLU: "Ermənistanın mülki əhaliyə hücumları müharibə cinayətidir"

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin komissiyası Ermənistanın Gəncəyə hücumu nəticəsində insan hüquqlarının pozulması faktlarını araşdırır

Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü ilə bağlı insan hüquqlarının pozulması hallarının araşdırılması məqsədilə Türkiyə Böyük Millət Məclisinin nəzdində komissiya yaradılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Gəncədə jurnalistlərə müsahibəsində Türkiyə Böyük Millət Məclisinin İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Hakan Çavuşoğlu deyib.

O bildirib ki, bu komissiya noyabrın 13-dən işə başlayıb. Komissiyanın vəzifəsi Türkiyədə və xarici ölkələrdə insan hüquqları ilə bağlı baş verən pozuntuları araşdırmaq, təsbit etmək, müvafiq hesabatlar hazırlayıb beynəlxalq forumlarda təqdim etməkdir. Biz Gəncəyə Ermənistanın hücumu nəticəsində insan hüquqlarının pozulması faktlarını araşdırmaq, təhlil

etmək və hesabat hazırlamaq məqsədilə gəlmişik. "Ermənistan ərazisindən Azərbaycana cəbhədən uzaqda yerləşən şəhərlərinə, mülki insanların 3 məskunlaşdığı məntəqələrə çoxlu raket, mermi atılıb, hücumlar olub. Cenevrə Konvensiyasının protokollarına görə hər hansı döyüşlər zamanı bir dövlətin mülki vətəndaşlara, xüsusən də cəbhə xəttindən kənarında yerləşən dinc sakinlərə mermi, raket atması cinayətdir. Bu

baxımdan Ermənistan ərazisindən heç bir hərbi obyekt olmayan Gəncə və Bərdə şəhərlərinə, həmçinin Tərtər şəhərinə və digər yaşayış məntəqələrinə edilən hücumlar müharibə cinayətidir. Bu hücumlar nəticəsində uşaqlar, gənclər, qocalar, hətta erməni əsilli insanlar həlak olub. Ermənistanın törətdiyi bu cinayətlər, eyni zamanda, bəşəriyyətə qarşı yönəlib", - deyərək Türkiyə Böyük Millət Məclisi komitəsinin sədri vurğulayıb.

Qeyd edək ki, oktyabrın 11-də və 17-də Ermənistan ərazisindən Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri olan Gəncə məqsədlə şəkildə ballistik raketlərlə atəşə tutulub. Nəticədə 1 körpə, 5 uşaq, 10 qadın da olmaqla 30-a yaxın dinc sakin həlak olub, 90-dan çox insan yaralanıb.

Qardaş ölkənin bölgədə sülhün bərqərar olunmasında xüsusi rolu var

Noyabrın 14-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev Türkiyə Böyük Millət Məclisinin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Hakan Çavuşoğlu qardaş ölkənin Azərbaycandakı səfiri Erkan Özoral və Türkiyənin müxtəlif siyasi partiyalarını və bölgələrini təmsil edən deputatlardan ibarət nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, qonaqları səmimi salamlayan Baş prokuror Kamran Əliyev tarixən xalqlarımızın milli köklərə söykənən münasibətlərinin siyasi, iqtisadi, mədəni və digər sahələrdə də dinamik inkişaf etdirildiyini vurğulayaraq bu əlaqələrin türk xalqının dahi şəxsiyyəti Mustafa Kamal Atatürkün "Azərbaycanın kədərli kədərimiz, sevinci sevincimizdir" və Azərbaycan xalqının Ümmümilli Lideri Heydər Əliyevin "bir millət, iki dövlət" kəlamatları ilə ifadə edildiyini, hər iki dövlətin prezidentləri İham Əliyevin və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın ciddi səyləri, apardıqları uzaqgörən xarici siyasət nəticəsində Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinin etibarlı strateji əməkdaşlıq səviyyəsinə qalxmaq-la dostluq və qardaşlıq prinsiplərinə əsaslandığını xüsusi qeyd edib.

Baş prokuror Türkiyə və Azərbaycanın birgə fəaliyyətinin bölgədə sadiq qaldıqlarını vurğulayıblar. Azərbaycan-Fransa dostluq qrupunun üzvləri qismində Azərbaycanla bağlı həqiqətlərin Fransa cəmiyyətinin diqqətinə çatdırılması baxımından üzvlərinə məsuliyyət düşdüyünü bildiriblər.

Qarşı tərəf ölkədə hərbi əməliyyatların dayandırılması ilə əlaqədar birgə bəyannatın imzalanmasını alqışlayaraq bundan sonra Azərbaycan ilə Ermənistan arasında, eləcə də Minsk qrupu çərçivəsində dialoqun davam etdirilməsini vacibliyini vurğulayıblar.

Görüşdə tərəflər, habelə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələləri müzakirə ediblər.

nın Gəncə, Mingəçevir, Bərdə və əhalinin sıx yaşadığı digər iri şəhərlərinin, Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Bakı-Novorossiysk neft kəmərləri, Mingəçevir SES, Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin atəşə məruz qalması barədə məlumat verilərək bunun Ermənistanın terrorçu təfəkkürünün təzahürü olduğu vurğulanıb.

Kamran Əliyev bildirib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin beynəlxalq səviyyədə qadağan edilmiş raket qurğusundan Azərbaycanın mülki dinc əhalisinin atəşə tutulması nəticəsində ümumilikdə 93 nəfər həlak olub, 410 nəfər yaralanıb, 3410 evə, 120 çoxmərtəbəli binaya və 512 mülki infrastruktur obyektinə külli miqdarda ziyan dəyib.

Diqqətə çatdırılıb ki, Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində aparılan döyüş əməliyyatlarına xarici ölkələrin müdullu döyüşçülərinin cəlb edilməsi, həmçinin dünya terror tarixində həmişə ön sırada olan "ASALA" və "PKK-PYD-YPG" terror təşkilatlarına aid bir qrup şəxslərin iştirak etmələri müəyyənləşdirilib. Həmin şəxslərlə bağlı Baş Prokurorluq tərəfindən cinayət işləri başlanıb.

Baş prokuror Türkiyənin Qarabağda ortaqlıqla sülhməramlı missiyada iştirakının Azərbaycan xalqı tərəfindən sevinclə qarşılandığını bildirərək qardaş ölkənin bölgədə sülhün bərqərar

olunmasında xüsusi rolunun əhəmiyyətini qeyd edib.

Səmimi görüşə görə təşəkkürünü bildiren Hakan Çavuşoğlu ölkəmizi və xalqımızı qazanılmış qələbə münasibətilə təbrik edib.

Hakan Çavuşoğlu ölkəmizdə əsaslı tarixən mövcud olan dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin ölkələrimizin rəhbərlərinin yürütdükləri uğurlu siyasət nəticəsində bu gün ən yüksək pilləyə qalxdığını və bu münasibətlərin bundan sonra da daim yüksəlməyə davam etməsinə əminliyini bildirdi.

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin İnsan hüquqları komitəsinin sədri bir millət, iki dövlət olaraq Türkiyənin daim qardaş Azərbaycan xalqının yanında olduğunu bildirdi və Azərbaycanı hər zaman olduğu kimi dəstəklədiyini xüsusi vurğulayıb.

Hakan Çavuşoğlu Ermənistan tərəfindən törədilmiş terror aktları nəticəsində həlak olan şəxslərə görə Türkiyə xalqının başsağlığını çatdıraraq yaralanmış şəxslərə şəfa diləyib.

Qonaq Türkiyənin Qarabağda sülhməramlı missiyadan qürur duyduğunu və bu missiyanın davamlı sülhün bərqərar olmasına töhfə verəcəyini bildirdi.

Hakan Çavuşoğlu səfərin məqsədlərindən söz açaraq bildirib ki, rəhbəri olduğu nümayəndə heyəti sentyabrın 27-dən etibarən Ermənistan

tərəfindən törədilmiş cinayət əməlləri nəticəsində münasibətlərdən kənarında yerləşən bölgələrimizdə həlak olmuş və yaralanmış şəxslər, ziyan dəymiş evlər və mülki infrastruktur obyektləri ilə bağlı, həmçinin Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı qaçqın düşmüş şəxslərin hüquqlarının pozulması və onlara dəymiş ziyanlarla bağlı hesabatlar hazırlayacaq.

Tədbirdə nümayəndə heyətinin digər üzvləri də çıxış edərək Türkiyə xalqının daim Azərbaycanı dəstəklədiyini qeyd etməklə, missiyaların çərçivəsində Ermənistan tərəfindən Azərbaycana qarşı törədilmiş cinayət hadisələri üzrə obyektiv həqiqəti dünya ictimaiyyətinə və beynəlxalq təşkilatlara çatdıracaqlarını vurğulayıblar.

Görüşdə həmçinin iki ölkə arasında ikitərəfli hüquqi əməkdaşlıq, ekstradişiya, hüquqi yardım və digər maraqlı qəbul edilmiş əməkdaşlıq müzakirə edilməklə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb.

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Hakan Çavuşoğlunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti mülki əhalimizə qarşı törədilmiş cinayətlər yerində tanış olmaq məqsədilə Gəncə şəhərinə yola düşüb.

Hazırda nümayəndə heyətinin səfəri davam edir.

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin nümayəndə heyəti Gəncədə olub

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Hakan Çavuşoğlunun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti noyabrın 14-də Gəncəyə gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, nümayəndə heyəti cəbhə zonasından kənarında yerləşən, Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncənin mərkəzi hissəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin raket hücumlarının səbəb olduğu cinayətin izləri ilə tanış olub.

Nümayəndə heyətinə məlumat verilib ki, döyüş meydanında sarsıdıcı məğlubiyyətə uğrayan Ermənistan silahlı qüvvələri ətrafdakı şəhər və kəndləri, eləcə də cəbhə xəttindən uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrini və mülki obyektləri hədəfə alıb. Oktyabrın 11-də və 17-də Ermənistan ərazisindən Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri olan Gəncə məqsədlə şəkildə ballistik raketlərlə atəşə tutulub. Nəticədə 1 körpə, 5 uşaq, 10 qadın da olmaqla 30-a yaxın dinc sakin həlak olub, 90-dan çox insan yaralanıb.

Həmçinin bildirilib ki, belə müharibə cinayətlərindən biri də Bərdədə törədilib. Oktyabrın 27-də və 28-də Bərdə şəhərinin beynəlxalq səviyyədə qadağan edilmiş kasetli raketlərlə

atəşə tutulması nəticəsində 1 uşaq, 8 qadın olmaqla 27-dən çox sakin həlak olub, çoxlu sayda mülki şəxs xəsarət alıb. Türkiyə nümayəndə

heyəti erməni terroru zamanı həlak olan dinc sakinlərin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq dağılmış evlərinə gül düzülüb.

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyində görüş keçirilib

Noyabrın 14-də İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Zaur Əliyev Türkiyə Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Avropa Birliyi və Xarici Əlaqələr Baş İdarəsinin müdiri Selami Kılıç ilə görüşüb.

Dövlət agentliyinin AZƏRTAC-a bildirdiyi ki, görüşdə Türkiyənin Gülhanə Tədris və Araşdırma Xəstəxanasının baş həkimi Serkan Gökkaya, Ankara Şəhər Xəstəxanasının Pediatriya Mərkəzinin rəhbəri Emrah Şenel, agentliyin İdarə Heyəti sədrinin müavini Nigar Bayramova, Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) İdarə Heyətinin sədri Ramin Bayramlı və TƏBİB-in İdarə Heyəti sədrinin müşaviri Şəhriyar Fətullayev iştirak ediblər.

Görüşün məqsədi göstərilən tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması üçün ehtiyaclarla yerində tanış olmaq və gələcək əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə etməkdir. İdarə heyəti Xəstəxanaların idarə olunması işinin təşkil, Türkiyədəki tibb müəssisələri ilə Azərbaycanın müəssisələri arasında "model xəstəxana" quruculuğu, tibbi-elmi tədqiqat işlərinin aparılması istiqamətində əməkdaşlıq imkanları nəzərdən keçirilib.

Selami Kılıç səmimi qəbulu görə agentliyin İdarə Heyətinin sədrinə təşəkkürünü bildirdi. Onun sözlərinə görə, Türkiyə Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin 21 nəfərdən ibarət tibb mütəxəssisi 1 sayılı Klinik Tibbi Mərkəzdə fəaliyyət göstərmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasına ezam olunub: "TƏBİB-in tabeliyində olan dövlət tibb müəssisələrində fəaliyyət göstərən politravma mərkəzlərindəki xəstələrin müalicəsinin təşkil məsələlərinə Türkiyədə təhsil almış həkimlər də dəstək olacaq".

Zaur Əliyev öz növbəsində cəbhədə torpaqlarımız uğrunda vuruşan yaralı hərbiçilərə tibbi xidmət göstərmək üçün ölkəmizə ezam olunan tibb mütəxəssislərinə görə Selami Kılıça minnətdarlığını bildirdi. Agentliyin İdarə Heyətinin sədri ölkəmizdə səhiyyə sahəsində həyata keçirilən islahatlar, elektron səhiyyənin mövcud vəziyyəti və s. barədə qonaqlara məlumat verib və Azərbaycan-Türkiyə arasında səhiyyə sahəsində əməkdaşlığın daha da inkişaf etdiriləcəyini vurğulayıb.

Azərbaycan Ordusunun möhtəşəm qələbəsi

Bir neçə ay bundan əvvəl "Qarabağ Ermənistanıdır" deyən, işğal altında olan torpaqlarımızda erməni əsgərləri ilə görüş-üşüb onları yeni tərbiyəyə tövsiyə edən rühdarların, sərəxş vəziyyətdə Şuşa şəhərində yallı gedən və sərəmsə bəyanatlar verməkdən utanmayan Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bu gün tamamilə başını itirmişdir. O, indi Qarabağın adını çəkməkdən qorxur, rəqs edə bilmir, şərab içmir, qaçıb gizlənməyə bir yer axtarır. Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu, igid əsgərlərimiz Paşinyanı elə bir dalana diriyiblər ki, nə edəcəyini bilmir. Çünki bütün havadalar, "atası", "arxası Soros, erməni diasporu", xalq ondan üz döndərib. Paşinyanın müllü başına uçurdu-lur, vəzifəsi öləndən almır, ailəsi ölə salır.

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

Halbuki ordumuz, igid əsgər və zabitlərimiz zəfər yürüşünü davam etdirə, düşmənin qalan qüvvələrini bir neçə gün ərzində məhv edə bilərdi. Ancaq ölkəmizin başçısı buna getmədi, erməni analarını bir daha gözünü yaşlı qoymaq istəmədi, zorla müharibəyə cəlb edilən gənclərə, qocalara qayğımadı. Bu böyük insanpərvərlik, ali hissələrə sahib olmaq, düşməni də olsa, insanı qiy-mətləndirməkdir. İmzalanmış bəyanat bir daha ermənləri ölümdən qurtardı (eyni zamanda bu, ilk növbədə, Ermənistanın döyüşdə məğlub olmasını təsdiqləyir, müharibəni, insan tələfatını dayandırır. Digər tərəfdən, azad olunmuş müəyyən kənd və rayonlarımızın sülh yolu ilə azad olunmasına imkan yaradır. Başlıcası rus və türk əsgərlərinin sülh prosesində iştirakını təmin edir ki, bu da gələcəkdə hər hansı bir tərbiyə, silahlı qarşıdurmaya cəhd edilməsinin qarşısını almış olacaq. Ermənistanın məxsus ərazilərdən Azərbaycanla Naxçıvanın quru yolla əlaqə saxlanma-sı üçün imkanlar yaradılması - yol çəkilməsi mühüm bir hadisə kimi qiymətləndirilməlidir. Bu yolda gediş-gəlişə bilavasitə rus əsgərləri tərəfindən nəzarət ediləcəkdir ki, bu da təhlükəsizliyin təminatı üçün vacibdir.

Erməni xalqı gec də olsa erməni millətçilərinin, quldurlarının onların başına nələr gətirdiklərini, "Böyük Ermənistan" xülyası ilə insanları il-lər boyu aldatdıqlarını, düş-mənçilik toxumu səpdiklərini indi anlamğa başlamışlar. Onlar Qarabağ kartı üzərində hakimiyyətə gələn koçaryan-ların, sarkisyanların, paşin-yanların iç üzünü yaxşı gör-mədikləri üçün illərlə bu qa-tillərin yağlı dillərinə, yalan vədlərinə, saxta bəyanatları-na inanmış, xülyalara uymuş və uçuruma yuvarlanmışlar.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

oxuyublar, ata-analarından türkə nifrət öyrəniblər. Bala-yanın yazdığı bu cümlələr er-mənilərin əxlaqını, niyyətini, qaniçən əməllərini ortaya qo-yur: "Biz Xaçaturla ələ keçir-diyimiz evə girərkən əsgərlə-rimiz 13 yaşlı bir türk uşağını pəncərəyə misarmışdılar. Türk uşağı çox sə-s-küy sal-masın deyər, Xaçatur uşağın anasının kəsilmiş döşünü onun ağzına soxdu. Daha son-ra 13 yaşındakı türkün başın-dan, sinəsindən və qanından dərisini soydum. Saata bax-dım, türk uşağı 7 dəqiqədən sonra qan itirərək dünyasını dəyişdi. Ruhum sevincdən qü-rurlandı. Xaçatur daha sonra ölmüş türk uşağının cəsədini hissə-hissə doğradı bu türklə eyni kökdən olan itlərə atdı. Axsam eyni şeyi daha 3 türk uşağına etdim. Mən bir erməni kimi öz vəzifəmi yerinə yetir-dim. Bilirdim ki, hər bir erməni hərəkətilərimlə fəxr duyacaq".

Məhz bu qəddarlığa, vəh-şilliyə görə də Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan öz sözünü dedi, ordumuz düşməni öz yerini göstərdi. Qələbə bizimlədir və biz haqq mübarizəsində qalırıq.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

Qarabağın xalqının faciəsi, insanların qanı üzərində hakimiyyətə gələn, havadarlara arxalanan qoçaryan-lar, saysız-hesabsız qətlər-tərədən Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi nəinki xalqı-mızı, ilk növbədə, öz xalqını da ağır vəziyyətə salmışdır. Təcavüz yolunu tutan Ermə-nistanın iqtisadiyyatı tama-milə çökmüş, ölkə beynəlxalq aləmdə nüfuzunu itirmiş, si-yasii qarşıdurmalardan, terro-run yuvasına çevrilmişdir.

Prezidentin tövsiyə və tapşırıqlarını tarixçilərimiz reallaşdırırlar

Elçin VƏLİYEV, "Azərbaycan"

"Mən Heydər Əliyevin unudulmaz bir vəsiyyətini döndərməyə yad səhram, o, dəfələrlə deyirdi ki, biz son 200 ilin tarixini yenidən öyrənməliyik." Bu sözləri AMEA Tarix İnstitutunun direktoru, akademik Yaqub Mahmudov ölkəmizin erməni faşizmi üzərində qazandığı tarixi qələbə ilə bağlı institutda keçirilmiş tədbirdə deyirdi.

O bildirib ki, elmi müəssisə erməni təcavüzkərlərinə qarşı informasiya müharibəsinin uğurla aparılmasında hər zaman yaxından iştirak edib: "Ulu Öndərimiz XIX-XX əsrləri, xüsusən Gülüstən (1813) və Türkmənçay (1828) müqavilələrindən sonrakı tarixi nəzərdə tuturdu. Bu tarix Azərbaycanın ikiye bölünməsinə, Azərbaycanın tarixi ətrafının erməni işğalına, erməni siyasəti tarixi və soyqırımların tarixidir. Prezident İlham Əliyev bu vəsiyyəti yerinə yetirərək Tarix İnstitunun elmi işiqəmətinə son 200 ilin tarixini yenidən yazılmasına, Azərbaycan tarix elminin saxtalaşdırmalardan və təhriflərdən təmizlənməsinə yönəldi. Prezidentin çağırışlarını, tövsiyə və tapşırıqlarını rəhbər tutan institutda iki-cildlik "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyası", ilk "Azərbaycan tarixi atlası", Qarabağın, Naxçıvanın, İrəvan xanlığının, xalqımız qarşı soyqırımlarının, itirilmiş torpaqlarımızın tarixinə dair onlarla qiymətli tədqiqatlar,

şü Vətən müharibəsi: Qarabağın işğaldan azad edilməsi" adlı tarixi xronoloji salnamə, "Erməni faşizminə qarşı Vətən müharibəsi: Qarabağın işğaldan azad olunması", "Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindən çıx-mış tarixi şəxsiyyətlər", "Qarabulaq - Füzuli", "Qarabağ Azərbaycanın mühüm mədəniyyət mərkəzlərindən biridir", "Çar Rusiyasının Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində erməni dövləti yaratmaq siyasəti" adlı kitablar və "Erməni faşizminə qarşı Vətən müharibəsi: Qarabağın işğaldan azad edilməsi" adlı sənədli televiziya filmləri hazırlayacaq.

İlham Əliyevin təmin etdiyi şanlı Qələbə

Əvvəli 1-ci sah.

Bugünkü Azərbaycanla nəinki müstəqilliyimizin ilk illərinin, heç 10 il əvvəl Azərbaycanı arasında fərq müqayisə olunmazdır. İlham Əliyevin düşünlü-müş, əsaslandırılmış siyasəti nəticəsində dövlətimiz hər il əvvəlki ildən daha möhtəşəm nailiyyətlərə imza atır. 2005-ci ildən öz neftini Avropaya çatdıran Azərbaycan indi Xəzərdən hasil edilən mavi qazı dünya bazarlarına çıxarıb. Məhz respublikamızın təşəbbüsü və maliyyəsi ilə Avropaya işə bir-ləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars demir yolu xətti çəkilib. Hazırda bu demir yolu tranzit şəkəllərinin genişləndirilməsi ilə bağlı beynəlxalq razılaşmaların prioritet infrastrukturudur. Ümumiyyətlə isə son illərdə yol-nəqliyyat infrastrukturunun genişləndirilməsi nəticəsində Azərbaycan həm Qərbi-Şərqi, həm Şimal-Cənub istiqamətlərində regionun ən aparıcı tranzit qovşağına çevrilmiş. Bu gün Cənub Avropaya və əks istiqamətə yüklərin daşınmasının ən sürətli və ən etibarlı yolu məhz Azərbaycanca keçir.

edilməsində əsas rol oynadı, dünyada sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına layiqli töhfələr verdi. Respublikamızın başqa bir beynəlxalq uğuru Bakının beynəlxalq tədbirlər mərkəzinə çevrilməsidir. Artıq neçə illərdir dünya ictimaiyyətinin diqqətində Azərbaycanın siyasi, humanitar və digər məsələlər Bakıda müzakirə olunur. "Bakı prosesi" bütün dünyanın maraqla izlədiyi beynəlxalq platformadır. Hətta ABŞ-Rusiya və NATO-Rusiya hərbi məsləhətləşmələri neçə ildir Bakıda keçirilir.

İlham Əliyevin inkişaf siyasətinin nəticəsi kimi Azərbaycan həm də kosmik klubun üzvüdür. Son illərdə fəzaya göndərilən üç peykimiz ölkəmizin inkişafına, maliyyə gəlirlərinin artmasına mühüm töhfələr verir. Siyasi sahəyə gəldikdə, bir neçə il əvvəl respublikamızın BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçilməsi müstəqillik tariximizin ən böyük hadisələrindən biri oldu. Müstəqilliyinin bərpasına cəmi 20-ci illiyində Azərbaycan əksər ölkələrin nail olmadığı bu siyasi uğura imza atdı. İki il müddətində ölkəmiz beynəlxalq gündəmin müəyyən

Milli maraqlarımızı layiqincə təmin edən kurs

Bütün dövrlətlər dünya birliyinin feal subyekti olmaq istəyir, milli maraqlarına cavab verən siyasət həyata keçirməyə çalışır. Lakin reallıq ondan ibarətdir ki, hər dövlət global nüfuzla imkanı verən bu cür keyfiyyətlərə nail ola bilmir. Çox uzağa getmədən, elə Ermənistanın təmsilində bunu görmək mümkündür. İllər öncədən bu ölkədə iqtisadiyyat kənar dövlətlərdən asılı vəziyyətə salınıb. Bölgədəki təcavüzkarlıq siyasəti səbəbindən həm də siyasi sferada, o cümlədən xarici siyasətdə kənar diktaları qəbul etməyə məcbur olub. İşğalçılıq siyasəti, qonşulara qarşı sərəmsə ərazi iddialarından əl çəkmə

Zəfərimizin üç mənbəyi Qətiyyətli Ali Baş Komandan, vətənpərvər Xalq və qüdrətli Ordu

Əvvəli 1-ci sah.

Nəticəsi nə oldu? Ermənistan rəhbəri döyüşdə təkə məğlub olmadı, həm də mənsub olduğu millətə də rezil duruma yuvarlandı. Bu müharibə həm də Azərbaycan xalqı ilə ermənilər arasındakı savaşı idi. Və bu savaşa hər iki xalqın da nəyə qadir olduğu üzə çıxdı. Müharibə başlayan andan Azərbaycan xalqı öz Prezidenti - Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında birləşdi, ona lazım olan dəstə verdi. Hər bir vətəndaşın imkanı daxilində dövlətə, orduya kömək etdi. İqtidara qarşı müxalifətə olanlar belə, siyasi ambisiyalarını kənar qoyub milli məsələ ətrafında birləşə bildi.

"Şuşaya qayıdırıq, bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq"

"Vətən müharibəsində Şuşa şəhərinin işğaldan azad edilməsi Böyük Qələbənin başlanğıcı oldu. Azərbaycanın bu qədim şəhərinin mənfur düşmənlərindən geri alınması Qarabağ müharibəsinin qələbəmizlə başa çatmasına rəvac verdi. Bu möhtəşəm Qələbəmizdən sarılan düşmənlərimiz isə acı meğlubiyyətin təsirindən, yaqın ki, uzun illər çıxa bilməyəcəklər". Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində 1992-ci ildən Masallı şəhərində məskunlaşmış Şuşa şəhər sakini Telman Abbasov söyləyib. O bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Qarabağın, eləcə də Qafqazın incisi olan Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunduğunu elan etməsi 28 il yarımdır həsrətli bu günü gözələyən xalqımıza, eləcə də bizim ailəyə sonsuz sevinc və qürur hissi yaşadıb. Şuşa Dövlət Dram Teatrında sürücü, həyat yoldaşı Elmira xanım isə Şuşa sanatoriyasında səkkizinci korpusun rəhbəri kimi çalışdığı vurğulayan Telman Abbasov ailədə doğulmuş böyükdüklərini, bir qızın toyunu Qarabağda etsələr də, o birinin Masallıdan gəlin köçürdüyünü diqqətə çatdırıb. Ailənin tək oğlu Rafiq Abbasov Bakı Ali Birləşmiş Komandanlığı Məktəbini (indiki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi) bitirib. Masallı şəhər Şahid Sakit Tağıyev adına 4 nömrəli Dığah tam orta məktəbində çağırış-qədərlərini həzrətə, ömür-gün yoldaşı Üliyyəyə isə həmin tədris ocağında ibtidai sinif müəllimi işləyir. Telman kişi Böyük Qələbənin sevincindən bir yerdə qərar tuta bilmədiyini, bu sevinci həm ilə bölüşmək istədiyini bildirib: "Vətən müharibəsinin ilk günündən etibarən yenilməz ordumuzun qələbə xəbərləri sanki bükülmüş qədəmi, başımızı dikəltirdi. 44 gün ərzində hünərvər əsgərlərimizin döyüş meydanında göstərdiyi böyük şücaəti bir daha bütün dünyaya bəyan etdi ki, qorxubilməz oğullarımız, dəmir iradəli Azərbaycan xalqı nəyə qadirdir".

İldə ermənilərin Xankəndinə hücumlarından sonra Şuşaya pənah gətirdik. Yerevandan gələn ermənilər yerli erməniləri məcbur etdirdilər ki, bizi incitsinlər, sıxışdırıb şəhərdən çıxartsınlar. Bir sözlə, azərbaycanlılara zülm edirdilər. Həyat evlərinə od vurub yandırdı, bina-da yaşayanların bazısını yaşadığı mənzilin əşyalarını eyvanından küçəyə tullayırdılar. Qarajı söküb maşınımı əzik-üzük etmişdilər. Xocalının Meşəli kəndi uğrunda gədən döyüşlər zamanı dayımın iki övladı şəhid oldu. İki xalam oğlu isə əsir düşdü. İndiyəncə onlardan xəbər-əter yoxdur. Meşəlində, Armais adlı erməni quldurunun başlığı ilə 27 azərbaycanlı qətlə yetirilmişdi... Növbəti dəfə Şuşadakı yurdumuzdan, evimizdən dəridərin düşdük. Şəhərin mərkəzində - Vaqif Cəfərov küçəsi, 30, mənzil 40 ünvanında yaşayırdıq. Kəç zamanı həyat yoldaşıma uşaqları Ağdam, Cəməli kəndinə yola saldımm...".

İşğaldan azad olunan kəndlərimiz

Müdafiə Nazirliyi Laçın rayonunun işğaldan azad olunan Güləbürd kəndindən videoreportaj yayıb.

Müdafiə Nazirliyi Tərtər rayonunun işğaldan azad olunan Taliş kəndindən yeni videoreportaj yayıb.

Şuşa ətrafında gədən döyüşlərdə həlak olan bir neçə hərbi qulluqçunun cəsədinin mübadiləsi həyata keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Dağılıq Qarabağ bölgəsində dislokasiya olunan Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin vasitəçiliyi və iştirakı ilə Şuşa şəhəri ətrafında döyüş meydanında həlak olan hərbi qulluqçuların bir neçəsinin cəsədinin toplanılması həyata keçirilib. Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilənə görə, bu humanitar aksiya Azərbaycan Respublikasının sülhməramlı qüvvələrinin hərbi qulluqçularının cəsədləri toplanaraq Ermənistan tərəfinə təhvil verilib. Həmçinin aksiyada Şuşa şəhəri ətrafında gədən döyüşlərdə şəhid olan Azərbaycan Ordusunun altı hərbi qulluqçusunun cəsədi təhvil alındı. Humanitar aksiya Azərbaycan Respublikası Prezidentinin, Ermənistan Respublikası baş nazirinin və Rusiya Federasiyası Prezidentinin 10 noyabr 2020-ci il tarixli Bəyanatının səkkizinci bəndinə uyğun olaraq həyata keçirilib. "Bu humanitar aksiyanın təşkilinə görə Rusiya Federasiyasının Müdafiə Nazirliyinə və şəxssən Müdafiə naziri ordu generalı Sergey Soyuqva minnətdarlığını bildiririk. - deyər Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin məlumatında bildirilir.

Ermənistanın işə "tarixi torpaq"larını qorumaq üçün zorla müharibəyə gətirdiyi əsgərlər ilk fürsətdə fərariyyət tapdılar. Düz də edirdilər. Çünki onları özə torpağında nə işləri var idi? Hansı əməl uğrunda ölməli idilər? Başa düşürdülər ki, onlara məxsus olmayanı qaytarmaları vaxtı yetişib. Bu vaxt isə onlara baha başda gəldi.

Yelmış səkkiz yaşlı aqsaqalq öten acı günləri yada salaraq dedi: "1988-ci

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

Vətən deyəndə...

● Böyük zəfər

QƏLƏBƏMİZ ƏBƏDİ QURURUMUZDUR!

"Bu gün ölkəmiz üçün tarixi bir gündür. Bu gün Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə son qoyulur. Hesab edirik ki, indicə imzalanmış üçtərəfli bəyanat məsələnin həlli istiqamətində son nöqtə olacaqdır". Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin doğma xalqını böyük zəfər xəbəri ilə müjələndiyi o gün - 2020-ci ilin 10 noyabrı tariximizin unudulmaz sahifəsinə çevrildi.

"Bu, bizim hamımızın qələbəsidir, bütün Azərbaycan xalqının. Azərbaycan xalqı bir daha göstərdi ki, nə qədər böyük xalqdır, nə qədər vətənpərvər xalqdır, nə qədər dəmir iradəyə malik olan xalqdır. 30 ilin əziyyəti, 30 ilin ümid-sizliyi, 30 ilin əzabları xalqımızı sındırmadı, iradəmizə heç bir mənfəi təsir göstərmədi. Əksinə, biz daha da bütövləşdik, daha da mətinləşdik, daha da gücləndik, özümüzü toparladıq, dedik ki, artıq yetər, biz bu işgala dözməyəcəyik. Dedik ki, düşməni torpaqlarımızdan qovacağıq!"

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

● Tarix yazan oğullar

Azərbaycan əsgəri yenilməzdir

Müstəqil respublikamızda yeni nəsil tarixi həqiqətlər əsasında tərbiyə edilir. Qədim tariximizi öyrənməklə biz həm yaşadığımız illəri, həm də özümüzdə daha yaxşı dərk etmiş oluruz. Hər qarış torpağı ana nəfəsi qədər müqəddəs olan VƏTƏN seçilmədiyə kimi, vətənpərvərlik də xislətimizlə, ruhumuzla, məniyyətimizlə doğulur. Ona görə də vətənpərvərlik - vətəna sadıq olmaq, sevmək, torpağa bağlılıq qədər zəruridir.

Torpaqlarımızın qorunması yolunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin hüneri gəncələrimizə örnək olduğu kimi, bu gün tarix yazan, igid, cəngəvər vətən oğullarının keçdiyi həyat yolundan da öyrənməli olduğumuz çox örnəklər var. Torpaqlarımızın bütövlüyü, ərazi-lerimizin toxunulmazlığı uğrunda canlarından keçən, anadan igid doğulmuş bu vətən övladları sonsuz ehtirama, sevgi və məhəbbətə layiqdirlər. İnsanı rıqətə gətirən ən ali məqam Qarabağı görməyən oğullarımızın bu torpaq uğrunda canını dindən fəda etməsidir.

● Əsgərə məktub

Xalqımız sizinlə fəxr edir

Salam, mənim igid balam! Bala baldan şirin olar, bunun nəvələrimiz deyib. Bu gün isə biz analar bal kimi balaqlarımızı Vətəni qorumağa, düşməni tapdağından azad etməyə xeyir-dua ilə yola salmışıq! Düşünün ki, siz öndə, biz analar da arxada Vətənə dayaq olmalıyıq!

Əziz oğlum, Elçin! Siz iki əkiz qaradaş Tanrının ailəməz illərdən sonra göndərdiyi əvəzsiz nemət olmusunuz. Qardaşın Eminlə səni Vətənə layiq oğul kimi böyütmək mənim analıq borcum olub. Biz, atan Müzəffər Əliyevə Kəlbəcərdə doğulsaq da, siz ana yurda həsrət ola-ola boy atdınız. Bakıda doğulub, Kəlbəcərin həsrəti ilə böyüyən əkizlərim, dünyaya gəlişiniz zamanı sağ-salamat böyüməyinizi, Vətənimizə layiq övlad olmağınızı diləmişik. Atan Kəlbəcərin müdafiəsinin son günü mühasirədən zülmət çixanlardan biridir. Müharibə veteranı və səhhətində problem olmasın baxmayaraq, o da bu gün sizinlə çiyin-çiyinə döyüşməyə hazırdır. O, Qarabağın əzadlığı uğrunda canından keçməyə hazır olan bir atadır! Sizinlə fəxr edir.

Komandanı İlham Əliyevin ətrafında sıx, monolit birlik nümayiş düşməni ən müasir silahlardan da çox qorxudur. Erməni vandalizminin törətdiyi vəhşiliklər bu gün dünyaya olduğu kimi çatdırılır. Beynəlxalq ələmlər onları iç üzünü, çirkin niyyətlərini artıq başa düşür. Ona görə də təknlənib, sizin müzəffər yürüşünüzün qarşısında duruş getmə bilmədi. Buna görə də bizim döyüşlərdən uzaq kəndlərimizi, şəhərlərimizi atəşə tutub, dinc insanları məhv etməkdən çəkinmədilər.

Əziz balam, bütün bunlar düşmənin qorxaqlığını, vəhşiliyinin, hətta öz əsgərlərinə və onların analarına belə rəhm-lerinin gəlməməsinin nəticəsidir.

Əziz balam, bütün bunlar düşmənin qorxaqlığını, vəhşiliyinin, hətta öz əsgərlərinə və onların analarına belə rəhm-lerinin gəlməməsinin nəticəsidir. Ali Baş Komandanımızın xarici televiziyalara müsahibəsində xalqımıza, dövlətimizə qarşı olanlara layiqli, tutarlı cavabları hamımızı qürurlandırır. Sevini-rəm ki, Prezidentimiz belə vətənpərvər, hünərvər, siyasi dünyagörüşlü, xalqını və Ali Baş Komandan kimi Ordumuzu sevir, inkişaf etdirir. Biz arxa cəbhədə olsaq da, üreyimiz sizinlədir! Əmin olun ki, hər qələbə sorğunuz bizi ruhlandırır.

Biz sizinlə fəxr edirik! Ali Baş Komandanımızın dediyi kimi, "Qarabağ Azərbaycanıdır!" Siz qalib əsgərlərsiniz.

Sabirə ƏLİYEVƏ,
Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu

● Milli qəhrəmanlarımız

Qisməti müqəddəs şəhidlik oldu

"- Kimdi o qisməti şəhidlik payı olan?
- Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Sərdar Mədət oğlu Səfərov!
- He, tanındı, atası Mədət, əmisi Əli Səfərov qardaşları da 1941-1945-ci illər müharibəsində ağır döyüşlərdən çıxıb evə salamət qayıtmışdı, sovet hökuməti də sinələri doldurmuşdu orden-medallarla..."

Əməkdaşlarından olan Səfərov Sərdar Mədət oğluna "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adı verilsin (ölümündən sonra)...
Qəzetin 2-ci sahifəsində Sərdar Mədət oğlu Səfərovanın şəklilə və olduqca kiçik-həcmli bir yazı da var. Nə yazsa, nə uzun ömrü oldu ki, ətrafı da yazsın olsun...
Əziz xatirəsindən, bir də ölümdən 3 ay sonra dünyaya göz açan körpəsi - Sərdardan başqa bir yadigar qaldısa, o da qəhrəmanlıqdır.

Millis (polis) leytenantı Sərdar Mədət oğlu Səfərov 1960-cı il avqust ayının 12-də Kəlbəcər şəhərində anadan olub. 1977-ci ildə şəhər orta məktəbini bitirib. Sonra kolxozda işləyib (o zamanlar ali məktəblərə qəbul olmaq üçün hökmən təsəvvüfatda işləməli və iş stajı ilə sənəd verməliydi). 1979-cu ildən 1981-ci ilədək əsgəri xidmətdə olub. Qayıtdıqdan sonra da Bakı Avtomobil Zavodunda işə girib. Arzusu millis işçisi olmaq idi. Bu arzunu qanadlarında da üz tutub Rusiyaya. İlk dəfə Tula vilayətinin Zaoksk şəhəri DİŞ-də millis nəfəri kimi fəaliyyətə başlayıb. İxtisas təhsilini davam etdirmək üçün Kaunas Xüsusi Orta Millis Məktəbinə göndərilib. 1987-ci ildə həmin məktəbi bitirib köhnə iş yerinə qayıdın Sərdar Səfərov orada millis sahə müvəkkili işləyib. 1991-ci ildə doğma Azərbaycana dönan Sərdar Qusar rayon DİŞ-ə sərəncam alıb. Davam etdirib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 29 oktyabr 1992-ci il tarixli sərəncamı ilə Sərdarın Milli Qəhrəman adına layiq görülməsi barədə Orada deyilir: "Azərbaycan Respublikasının suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün qorunmasında, dinc əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsində göstərdikləri şəxsi igidlik və şücaətə görə Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarının

dar Səfərov da var idi. Hadisə yerindən qayıdarkən daşnak-quldur yuvasına çevrilən Xankəndi yaxınlığında həmin istintaq qrupunun getdiyi "UAZ" markalı avtomobil erməni silahlı quldur dəstəsi tərəfindən atəşə tutuldu. Qəhrəmanlıqla müqavimət göstərən Sərdar yeddi yerindən güllə yarası aldı. Amma düşməne təslim olmaq istəməyən Sərdar dözümlü olsa da, son nəfəsi doğmalarına çatmadı.

İstər şəhidlərimiz, istərsə də milli qəhrəmanlarımız xalqımız və dövlətimiz tərəfindən unudulmur. Azərbaycanın milli qəhrəmanları Fəxrəddin Musayevlə Sərdar Səfərovanın xatirəsi Qusar şəhərində əbədiləşdirilib. Her il Qusar əhalisi milli qəhrəmanlarımızın əziz xatirəsinə yad edir, anım tədbiri keçirir. Sərdar Səfərov erməni quldurlarının hücumuna məruz qalarkən yoldaşlarını ölümlən pəncəsindən xilas edib və qəhrəmancasına həlak olub. O, bu geyri-bərabər döyüşdə xeyli daşnak ünsürlerini, saqqallı terrorçunu məhv edib. Bugün isə deyirik: ruhun şad olsun, doğma yurdun işğaldan azad edilib. İndi behiştlik yerində rahat uyuya bilsənsən.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycanı"

Azərbaycan Prezidenti, Rusiya Prezidenti və Ermənistan baş naziri arasında bəyanat imzalandı. Dövlətimizin başçısı doğma xalqına müraciətində həmin sənədin əhəmiyyətini açıqladı. Prezident İlham Əliyev bəyanatın mətni ilə xalqı tanış etdi. Sonra dedi: "Bu bəyanat bizim şanlı qələbəmizdir. Şadam ki, bu gün bu müjdəni Azərbaycan xalqına veririk. Hesab edirik ki, bu bəyanatın imzalanmasının səbəblərindən biri də dünən qeyd etdiyimiz parlaq qələbəmizdir, tarixi qələbəmizdir, Şuşanın işğaldan azad edilməsidir, Şuşa Qarabağın tacıdır! Şuşanın azad edilməsi həm böyük siyasi, həm böyük strateji, eyni zamanda çox böyük mədəni mənə daşıyır. Biz Şuşaya qayıtdıq, biz Şuşanı qaytar-dıq, biz Şuşada yaşayacağıq və işğaldan azad edilmiş digər bütün torpaqlarda həyat qaynacaq. İnsanlar o torpaqlara qayıdacaq, orada yaşayacaq, insanların 30 illik həsrətinə son qoyulur".

Ermənistanın məğlubiyətini rəsmi şəkildə təsdiq edən bu bəyanat Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanının, məğlub edil-məz ordumuzun şanlı qələbəsinin nəticəsidir. Prezident İlham Əliyev bu müjdəni fəxr və qürurla Azərbaycan xalqına çatdırdığı andan - 10 noyabr gecə saatlarından başlayaraq ölkəmizdə bayram ab-havası hökm sürür. Çünki sevinmək, qürurlanmaq, fəxr etmək qaliblərə yarış-ır. Və biz qalibik! Bu tarixi qələbənin mənbəyi xalqımızın həmrəyliyi, böyük inamla Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşməsi və Azər-baycan Ordusunun məğlubedilməzliyi, hüneri və rəşadətidir. Bu güclə, bu əzəmlə, bu sarsılmaz inam və birliklə möhtəşəm qələbəni qeyd edirik.

Bunun əksinə olaraq, Ermənistanda xaos, özbaşnalıq, hərə-mərc-lik baş alıb gedir. Əslində, Ermənistan dövləti yalnız Azərbaycan dövlə-ti və xalqı qarşısında məğlub olmayıb. Haqqın, ədalətin önündə məğ-lubiyə uğrayıb. Çünki Ermənistan əsrlərdir ki, tarixən ermənilərə heç bir bağlılığı olmayan, başqa xalqa məxsus torpaqlara qarşı ağılsız iddialar irəli sürür. "Böyük Ermənistan" kimi cəfəng düşüncələrə, xülyə-lərə qapılır. Ona sərənsində yemək, torpaqlarında yaşamaq üçün yer verən xalqın humanistliyindən sui-istifadə etmək ermənilərin dədə-ba-badan əməli, adəti olub. Çox təəssüf ki, bəzən məkri niyyətlərini hə-yata keçirə bilərlər. Tarixin müxtəlif dövrlərində hiylələrə, böyük gücə malik olan xalqlara, dövlətlərə yaltaqlanaraq, yarınararaq, dondan-dona girərək ərazilər əldə ediblər. Bu gün Ermənistan adlanan dövlətlərini də Azərbaycanın qədim torpaqlarında belə yaradıblar. Və, nəcə deyər-lər, ağızlarında şirə qalıb. Nə zaman tarixin təkeri, fələyin çəxi tərsinə dönbüb, erməni hiyləsi məkrə, qəddarlığa dönbüb. Torpağına sığındıqla-rı xalqa qarşı torpaq iddiası ilə hücumə keçiblər. Bununla həm öz rahat həyatlarını alt-üst ediblər, həm də hər zaman minnət duymalı olduqları insanları bəlalara, faciələrə düşür ediblər.

1980-ci illərin sonlarında Azərbaycanlılara qarşı başladığıları savşın da məhiyyətinə bunlar vardı. XX əsrin son onilliyində Azərbaycan torpaqlarının iyirmi faizini işğal edən, bir milyondan çox azərbaycanlı-nı yurdundan, evindən didərgin salan düşməni, əslində, o zaman da qə-lib deyildi. Əvvəla, o torpaqlar ermənilərə məxsus olmasdı. Bu sə-bəbdən də Ermənistan dünyada işğalçı ölkə kimi tanındı. İkincisi, er-məni silahlıları neinki müharibə qaydalarını pozaraq, hətta insanlıq adına ləkə vuraraq Azərbaycan torpaqlarını ələ keçirdilər. Odur ki, er-məni tarixinə qalibiyyətlərini deyil, şərfəsizliklərini, vəhşiliklərini, qə-darlıqlarını əks etdirən səhifələr yazıldı. Buna görə də gələcək nəsillər həmin tarixdən qürur yox, ancaq utanç duymalı, xəcəllə çəkməlidirlər. Çünki qadınlara, qızlara təcavüz edən, hamilə gəlinlərin diri-diri qarını yaran, körpələri süngüyə keçirən və daha neçə-neçə vəhşilik-lər törədən bəbalılarına görə hər bir erməni yalnız xəcəllə hissə çək-məli, onları lənətləməlidir.

Sentyabrın 27-də Ermənistan tərəfinin başladığı müharibədə də dey-şən, başqalaşan düşməni yox idi qarşımızda. Ermənistan silahlı qüvvə-ləri yenə müharibə cinayətləri törətməkdən çəkinmədilər. Bu dəfə də döyüş meydanında nə qədər qorxaq olduqlarını, Azərbaycan döyüşçü-lərindən çəkindiklərini açıq şəkildə büruzə verdilər. Yenilməz Azər-baycan Ordusunun gücü qarşısında aciz qalan düşməni neinki cəbhəyə ya-xın, hətta uzaq məsafələrdə yerləşən ərazilərimizdə yaşayan gümənşiz insanlarımızı hədəfə alır, onları öz evlərində, isti ocaqlarında qanlarına qəltan edirdilər. Ancaq Azərbaycan hiyləgər və qəddar düşmənin məkrinə uymadı. Dövlət başçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müdriki siyasəti, Azərbaycan xalqının öz rəhbərinə inamı, özünəhərməti, hu-manistliyi nəticəsində dünyanın gözəli önündə böyük və unudulmaz mənzərələr yarandı. Kimin hansı xislətə, hansı əxlaq və düşüncəyə malik olduğunu özünü uzun illərdir korluğa vuranlar belə görməyə bil-mədilər.

Dövlətimiz uzun zamanlıq Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarını geri qaytarmaq üçün mübarizə aparırdı. Bütün sahələrdə Ermənistanın güclü olduğunu bilib-ələ müharibəyə başlamadı. Bu-nunla bütün dünyaya sülhsevərliyini sübut etdi. Azərbaycan Preziden-ti öz çıxışlarında da bizim qan-qada istemediyimizi ifadə etdi. Dövlət başçısı bunu sət şəkildə bəyan etdi: "Əgər erməni əsgəri ölmək istə-mirsə, rədd olsun Azərbaycan torpaqlarından!"

Ermənistan silahlı qüvvələri Gəncədə, Bərdədə, Beyləqanda, Tər-tərdə, Ağdamda, Ağcabədidə və daha neçə-neçə yaşayış məkanları-mızda müliki şəxsləri raket və ağır artilləriyə hücumlarına məruz qoydu. Qəddar düşməni neinki qocaları, gəncləri, hətta uşaqları, dünyanın yax-sısını, yamanını anlamayan körpələri belə yaşamaq hüququndan məhr-um etdi. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri isə doğru hədəfdən yayınmadı. Müharibəni mərdliklə, qəhrəmanlıqla, şərəf və layəqətlə apararaq qələ-bə çaldı. Odur ki, Azərbaycan xalqı üçün bu qələbə belə şirin, belə se-vincli və qürurvericidir. Ədalətli müharibə apararaq, şərəflə qazanılan bu zəfər Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyəti, əbədi fəxarətidir.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycanı"

Aynur SƏFƏRLİ,
DİN Polis Akademiyasının əməkdaşı,
polis leytenantı

Zəfərin mübarək, AZƏRBAYCAN!

Azərbaycanda dini və milli mənsubiyətindən asılı olmayaraq hər kəs Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz möhtəşəm Qələbəni böyük coşğu ilə qeyd edir. Şəhər və rayonlarda, qəsəbə və kəndlərdə, küçə və prospektlərdə, park və istirahət yerlərində uşaqlardan-böyüyə hamı bir-birinə gözəyadlılığı verir. Qələbə simvolu olan Azərbaycan və Türkiyə bayraqları avtomobillərin üzərində, yaşayış binalarının balkonlarında, fasadlarında dalğalanır, musiqi sədaları altında üroyi fəroh dolu insanlar tərəfindən öpülərək özizləne-özizləne başları üzərində gözdürülür.

Bakının bütün rayonlarında, ətraf kənd və qəsəbələrində olduğu kimi, Nərimanov rayonunun sakinləri də bu şanlı qələbəni böyük rəğbət hissi ilə qeyd edirlər. Bu münasibətlə beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi və belə sevincli gündə olan Heydər Əliyev Mərkəzinin ətrafında olan Heydər Əliyev Mərkəzinin ətrafında gəzinti iştirakçıları ilə tanış oluruq. İlk müsahibəmiz ata babası Abbasqulu bəy Şadlinskiyin rəhbərliyi altında ötən əsrin əvvəllərində Vedibasər böl-

çox davam edən erməni zülmünə Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev 44 gündə son qoydu. Bir çox görkəmli siyasətçilərin, dövlət başçılarının etmək istədiyi, lakin edə bilmədiklərini bütün dünyanına gözü qarşısında beynəlxalq hüquqa əsasən Ali Baş Komandanımız etdi. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusu əldə etdiyi şanlı qələbə ilə tariximizin ən şərəfli səhifəsini yazdı. Otuz il müddətində işğal altında

yan bu sənədi öz xoşu ilə imzalamadı. Dəmir yumruğun hesabına imzaladı. Biz onu məcbur etdik. Bu sözlər xalqımızı, ziyalılarımızı duyğulandırdı, illərlə həsrətində olduğumuz haqqa-ədələtə qovuşmağımızdan xəbər verir.

Bu bəyanatın imzalanmasının əsas səbəblərindən biri də Şuşa şəhərinin işğaldan azad edilməsi oldu. Mətbuatdan, kütləvi informasiya vasitələrindən məlum olduğu kimi, müzəffər Ordumuz Şuşanı azad etdikdən sonra erməni tərəfi artıq bütün xülyalarının puçluğunu daha aydın şəkildə dərk etdi. Bundan dərhal sonra Azərbaycan Ordusu tərəfindən daha 72 yaşayış məntəqəsinin və strateji əhəmiyyətli yüksəkliklərin azad edilməsi düşmənin həm fiziki, həm də mənavi cəhətdən darmadağın olmasına səbəb oldu.

Bu tarixi Qələbə bayramını ailəmlə, əllərində üçrəngli bayrağımız olan nəvələrimlə qeyd edirik. Ötən əsrin əvvəllərində, eləcə də 80-90-cı illərdə Ermənistanın, Dağlıq Qarabağdan qaçqın və köçkün olanların, döyüşlərdə şəhid və itkin düşənlərin qisası alındı. Nə xoş ki, bu tarixi Qələbənin, bu sevincli günlərin şahidiyəm.

İzdiham içərisində irəlilədikcə "Qarabağ Azərbaycandır!", "Eşq olsun Azərbaycan xalqına!", "Yaşasın Azərbaycan!" sədaları altında Eldar Cəbrayılövli söhbətini davam etdiririk:

- 10 noyabr xalqımızın hər tarixində unudulmaz günlərdən bəlkə də birincisidir. Ali Baş Komandan İlham Əliyev

bizim kimilər isə Ali Baş Komandanın bu qətiyyəti sona qədər dəstəklədik. Sevincim sonsuzdur, var olsun, daimi olsun bu həmrəylik!

Qələbə bayramında gəzintiye çıxan insanlar arasında 1994-cü il martın 19-da erməni terroru nəticəsində Bakı Metroplitenində faciəvi surətdə həlak olan insanların tuneldən çıxarılmasına kömək edərək dünyasını dəyişən Natiq Ağadənin həyat yoldaşı Şahnaz xanım, övladları Rəzim və Namiqə, eləcə də atası vaxtilə Ermənistan qoşunlarının hücumu zamanı cəbhə bölgəsində itkin düşən Raminlə görüşürük. Şahnaz xanımla bərabər Ramin də bu qələbə nəticəsində

cək arzulara sahib çıxan payız da öz yaşayışını, buludunu şəhərin üzündən çəkməklə insanlara dəstək olduğunu bildirir, isinən havaya bir yaz esrəngizliyini qatırdı.

Həm bir-birini təbrik edir, ən xoş sözləri şüar kimi səsləndirirdi. Arzu Hüseynova göz yaşlarına büküdü söz-lərini belə bildirdi:

- Allah Ali Baş Komandanımıza və cəbhədə döyüşən əsgərlərimizə yar olsun! Onlar bizə bu xoş anları yaşatdılar. Üstümüzdən "işğal" sözü birdəfəlik yox oldu. Qəlbimizlə, canımızla vətən qarşısında qətiyyətli, bizim birliyimiz heç kim poza bilməz. Bu gün vahid olan Azərbaycan şəfəqlərdən zəfərlərə qədər ucalсын!

Şəhər sakini Əjdər Hüseynov əlindəki bayrağı göylərə qaldıraraq dedi:

- Qoy bizim bayrağımız daim dalğalansın. Düşməni yaxşı bilsin ki, bizim səbrimizlə oynamaq olmaz. Onları iti qovan kimi qovduq, burunlarını ovduq. Qoy bəşər qarşısında vətən borcunu ödəyən hər kəsə sevgi, məhəbbət qismət olsun.

Mehparə Hacıhəmədova öz nəvələri ilə birlikdə gəlmişdi. Əllərindəki bayrağı göstərərək sevincini bizimlə belə bölüdü:

- Axsam qələbə xəbərini eşidəndən evimizdə əsl toy-bayramdı. Bu sevinci bizə bəxş edənə Allah kömək olsun! Azərbaycanın zəfəri daimi və əbədi olsun! Sevinən insanların fikirləri, arzuları, dilekləri beləcə bir idi. Qalib Vətən, onu uğurlara aparın Ali Baş Komandan, döyüşlərdə fədakarlıq göstərən Azərbaycan Əsgəri! Tökülən şəhid qanları bəbəllərin yadigarını bizə qaytardı. Elə qələbə sevincini paylaşan sumqayıtlar dəstə-dəstə şəhərin Şəhidlər xiyabanına yol alırdı. Borclu olduğumuz həmin məkan insan seli ilə əhatələnmişdi. Məsafə gözləyərək ziyarətə gələnlər özləri ilə qələbə duasını gətirmişdilər.

Xatirələrə hopan və hələ uzun müddət yaddaşlardan silinməyəcək xoş anların sabahı aydın olsun!

**Rəhman SALMANLI,
Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"**

gesində illərlə erməni silahlı birləşmələrinin terror və hücumlarına qarşı mübarizə aparın, ən nəhayət, elliklə, ailəliklə 1948-ci ildə deportasiya edilən Şadlinski nəslinin nümayəndəsi, tanınmış ziyalı, alim-pedaqoq Vaqif Şadlinskiyə: - Xalqımız erməni vandalizmi, erməni nadanlığı ilə ilk dəfə deyil ki, rastlaşır. Ermənilər İrəvan ərazisinə köçürüldüyü ilk günlərdən, "ayağıma yer edim, gör sənə neyniyəcəm?" hiyləsi altında millət başına gətirmədiyi faciə, törətdiyi terror yoxdur. Bu şanlı hadisələri bilənlər bilir, bu barədə saatlarla danışmaq olar. Məni heyretə gətirən odur ki, 200 ildən

olan torpaqlarımız azad edildi. Müzəffər Ordumuzun qarşısında duruş gətirə bilməyən Ermənistan təslim oldu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan tərəfindən üçtərəfli bəyanat imzalandı. Azərbaycanın maraqlarına cavab verən bu sənəd faktiki olaraq Ermənistanın kapitulyasiyası deməkdir. Azərbaycan Prezidentinin mətin iradəsi, Ordumuzun yenilməz gücü və Azərbaycan xalqının sarsılmaz birliyi Ermənistanı bu sənədi imzalamaya məcbur etdi. Dövlət başçısının da dediyi kimi, "Paşin-

tən müharibəsinin möhtəşəm qələbəmizlə başa çatması münasibətlə Azərbaycan xalqına etdiyi müraciətində çox daqiq demişdir: "Xoşbəxtəm ki, biz öz Vətənimizə, doğma Qarabağımıza qayıdırdıq, Qarabağımızın taci olan Şuşaya qayıdırdıq və bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq! Bundan sonra heç kim bizi o torpaqlardan tərpedə bilməz!"

Xatırladım ki, ötən əsrin 20-30-cu illərində Şəmkirin tanınan nəsilərindən olan Bədirbəyovların çoxu erməni məmurlarının əli ilə həbsxanalarda, sürgünlərdə məhv edilmişdir. Çardaxlı ermənilərinin ətraf müsəlman kəndlərinə hücumlarının qarşısını almaqda öləndən gələni edən babam Süleyman bəy, övladları Xan, Əşrəf bəy, İsfəndiyar bəy, Abbas bəy, Ədil bəy, Səməd ağa, Cümhuriyyət dönəmində parlaman üzvü olmuş Əhməd ağa repressiyaya məruz qalmışlar. Ermənilərin döyüş meydanlarında verdikləri itkiləri, mavi ekranda onların ordusunun necə darmadağın edildiyini görəndə ələ bildim ki, Bədirbəyovların da qisası alındı. Çox xoşbəxtəm ki, bu tarixi günün şahidiyəm. Məni və mənimlə bu sevincli anları yaşamaq üçün müqəddəs məkana gəlmiş ailəmi ən çox sevindirən həm də odur ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti sayəsində özü haqqında "məğlubedilməzlik" mifi yaradan Ermənistan silahlı qüvvələri qısa müddət ərzində darmadağın edildi.

Bu, haqqın qələbəsidir, Azərbaycan xalqının zəfəridir. Bu parlaq səhifələri Azərbaycan tarixinə yazmaq heç də asan olmadı. Prezident İlham Əliyev yüksək diplomatik peşəkərlik, əzmkərlik və siyasi iradə nümayiş etdirərək öz prinsipial mövqeyindən bir an belə dönmədi. Biz və milyonlarla

həm də vaxtilə ermənilər tərəfindən qətlə yetirilən əzizlərinin qisasının alındığına görə sevindiklərini bildirdilər.

◆ ◆ ◆

Sumqayıt son illər belə səhər görməmişdi. Səhərə yaxın manzillərdən, küçələrdən, bağlardan "Qələbə", "Qarabağ" səsləri, uğur nidaları səslənərək şəhəri silkələdi. Maşınların səsi, insanların birgə oxuduğu himnimiz payız təşnəsinə bir ilğim kimi yayıldı. Azərbaycan və Türkiyənin bayraqları əllərdə dalğalandıqca sevincdən axan göz yaşları üzərdən süzülərək torpağa qəlbın ahəngini daşıyırdı. Göyərə-

Azad olunan rayonlarımıza dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsinə başlanılıb

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncama əsasən Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə hərbi təəcüvü nəticəsində mülki əhaliyə, dövlət əmlakına, o cümlədən infrastruktur obyektlərinə, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsinə və aradan qaldırılmasına təmin etmək məqsədilə Dövlət Komissiyası yaradılıb. Müxtəlif dövlət qurumlarının əməkdaşları və mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupları artıq üç gündür ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi təəcüvü nəticəsində ziyan dəymiş yaşayış məntəqələrində qiymətləndirmə işləri aparılır.

Tərtər rayonu üzrə işçi qrupun rəhbəri Qubad Heydərov AZƏRTAC-ə bildirib ki, ilkin məlumatla görə, Tərtər rayonunun 40 yaşayış məntəqəsində 2000-ə yaxın subyektdə ziyan dəyib. Ola bilər ki, ziyan dəymiş yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin sayı artsın. Tərtər rayonunda üç işçi qrup fəaliyyət göstərir. Noyabrın 13-dən 60-dan çox obyektdə baxış keçirilib, müvafiq aktlar tərtib olunub. Sərəncama əsasən qiymətləndirmə işləri dekabrın 10-dək yekunlaşmalıdır.

***

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Goranboy rayonunun və Naftalan şəhərinin iriçaplı silahlardan, raketlərdən atəşə tutulması nəticəsində bu ərazilərdə yaşayan mülki əhaliyə, evlərə, mənzillərə, dövlət əmlakına, infrastruktur obyektlərinə dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi ilə bağlı işlərə başlanılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələri və mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupu Ermənistanın hərbi təxribatı nəticəsində Goranboy rayonunda və Naftalan şəhərində qiymətləndirmə işlərinə başlayıb. Goranboy rayonu və Naftalan şəhəri üzrə işçi qrupun rəhbəri, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tərkibində Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin rəisi müavini Elxan Əsədov bildirib ki, üç gündür Ermənistan silahlı qüvvələrinin vurduğu ziyan qiymətləndirilməsi işləri aparılır. Naftalan şəhərində işlər artıq başa çatıb. Ziyan dəymiş obyektlərə, yaşayış və qeyri-yaşayış evlərinə baxış keçirilib, qeydiyyata alınıb.

E.Əsədov qeyd edib ki, noyabrın 13-dən Goranboy rayonunda da iş aparılır. "Rayonun 29 yaşayış məntəqəsi dağıntılara məruz qalıb və bu məntəqələrə 700-dən çox mərmi atılıb. Ermənilərin atdığı mərmilərin hamısı

yaşayış məntəqələrinə və onların ətrafında olan kənd təsərrüfatı məqsədli torpaqlara düşüb. Yaşayış evlərində çoxlu dağıntı var. Goranboy rayonu ərazisində 250-ə yaxın fərdi yaşayış evi və digər sosial obyekt dağılıb. Baxış hələ davam edir və ola bilər ki, bu rəqəm artsın".

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyev noyabrın 6-da "2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təəcüvü nəticəsində mülki əhaliyə, dövlət əmlakına, o cümlədən infrastruktur obyektlərinə, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi və aradan qaldırılmasına təmin etmək məqsədilə Dövlət Komissiyası yaradılıb. Müxtəlif dövlət qurumlarının əməkdaşları və mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupları vəziyyətlə yerində tanış olmaq və qiymətləndirmə işlərinin aparılması məqsədilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin zərər vurduğu şəhər və rayonlara ezam olunublar.

***

Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətində (ASC) işğaldan azad olunan ərazilərimizdə suvarma sistemlərinin bərpasına həsr edilmiş onlayn görüş keçirilib.

Görüşdə Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Kəlbəcər, Zəngilan, Xocavənd, Tərtər, Bərdə, Goranboy, Yevlax, Ağcabədi, Beyləqan rayonlarının meliorasiya idarələrinin və "Azdövstəsalyihə" İnstitutunun rəhbərləri iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ASC-nin sədri Əhməd Əhmədov, ilk növbədə, Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi və Azərbaycan Ordusunun rəşadətli sayəsində əldə olunan tarixi qələbə, əzəli torpaqlarımızın işğaldan azad olunması münasibətilə görüş iştirakçılarını təbrik edib.

ASC sədri bildirib ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdəki su ehtiyatları Azərbaycanın su imkanlarının artırılması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Diqqətə çatdırılıb ki, işğal olunmuş torpaqlarımızda

9 su anbarı, 7 sututarı, 6426 kilometr suvarma şəbəkəsi, 2 hidroqovşaq, 330 kilometr kollektor-drenaj şəbəkəsi, 803 hidrotexniki qurğu, 88 nasos stansiyası, 1429 subartezian quyusu vardı. Ümumilikdə isə 125 min 800 hektar suvarılan torpaq sahəsi işğal altında qalmışdı.

Əhməd Əhmədov qeyd edib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ASC-nin balansında olan meliorasiya və irriqasiya obyektlərinin inventarlaşdırılması, texniki vəziyyətinin qiymətləndirilməsi, onların bərpası və fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün təkliflərin hazırlanması məqsədilə əmr imzalanıb və sədr müavini Rafiq Aslanovun rəhbərliyi ilə müvafiq komissiya yaradılıb. Həmçinin əmrə əsasən noyabrın 16-dan Qubadlı Suvarma Sistemləri İdarəsinin fəaliyyəti bərpa olunacaq.

Sonra ASC sədrinin müavini Rafiq Aslanov işğaldan azad olunan ərazilərimizdə irriqasiya və meliorasiya sistemlərinə dəymiş zərərin dəqiqləşdirilməsi istiqamətində görülməli işlərdən danışıb. Diqqətə çatdırıb ki, Şanlı Ordumuzun azad etdiyi ərazilərimizdəki su təsərrüfatı və meliorasiya obyektlərinin sayının daha dəqiq müəyyənləşdirilməsi üçün yaradılan komissiya tərəfindən aparılacaq araşdırma nəticəsində istifadəyə yararlı olan su təsərrüfatı və meliorasiya obyektləri müəyyən ediləcək. Qələbədən sonra həmin obyektlərin işə düşməsi su təminatı çətin olan ərazilərə suyun davamlı verilməsinə, əkin sahələrinin genişləndirilməsinə, su qitlignin aradan qaldırılmasına, kənd təsərrüfatında yüksək məhsuldarlığın əldə edilməsinə və ekoloji tarazlığın bərpa edilməsinə təminat yaranaacaq. Bütün bunlar isə son nəticədə ölkədə bol məhsuldarlığın yaranmasına imkan verəcək.

Rafiq Aslanov onu da qeyd edib ki, düşmən həmin torpaqlarda olan hidrotexniki qurğuların tamamilə sıradan çıxarılıb, talan edib. Bu baxımdan komissiya üzvlərinin qarşısında çox məsuliyyətli vəzifə durur və tezliklə hidrotexniki qurğuların inventarlaşdırılması həyata keçirilməli, təkliflər hazırlanmalıdır. Bu işlərə "Azdövstəsalyihə" İnstitutunun əməkdaşları da cəlb olunub. Melioratorlar artıq həmin ərazilərdə suvarma işinin təşkili ilə bağlı işlərə başlayıblar və bu iş maksimum qısa müddətdə başa çatdırılmalıdır.

Sonra rayon suvarma sistemləri idarələrinin rəhbərləri ilə görüşəcək işlər müzakirə olunub.

İşğaldan azad edilən ərazilərin bərpası iqtisadiyyatımızı gücləndirəcək

Müzəffər Azərbaycan Ordusu ölkə Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Qarabağda şanlı tarix yazdı, torpaqlarımızı erməni işğalçılarından təmizlədi. Hər gün cəbhədən qələbə xəbərləri gəldi, düşmən əlində olan kəndlərimiz, şəhərlərimiz işğaldan azad edildi. Bu günlər ərzində bütün dünya həm də Azərbaycan xalqının hamrəyliyinin, Ali Baş Komandanına inanımın şahidi oldu, xalqımızın gücünü gördü.

İndi Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə yanaşı, həm də iqtisadiyyatını bütövləşdirir. 30 il ərzində erməni terrorçuları işğal etdikləri ərazilərimizi - kənd və qəsəbələrimizi, böyük şəhərlərimizi viran qoyublar, infrastrukturunu, evləri dağıdıblar, təbii sərvətlərimizi talan ediblər. İşğal nəticəsində 7 rayon mərkəzi, 6 şəhər, 12 qəsəbə, 900-ə yaxın kənd, 700-dən çox xəstəxana və tibb müəssisəsi, 6 dövlət teatri, 368 klub və 85 musiqi məktəbi, 150 min yaşayış evi və mənzil, 927 kitabxana, 44 məbəəd, 9 məscid, 473 tarixi abidə, saray və muzeylər, 40 min muzey eksponatı, 160 körpü və digər infrastruktur obyektləri, 6000 sənaye, kənd təsərrüfatı və digər müəssisələri məhv edildi. Bu ərazilərdə vaxtilə 1 milyon hektardan çox kənd təsərrüfatı sahəsi, o cümlədən 127,7 min hektar suvarılan torpaq və 34,6 min hektar üzüm və meyvə bağları ziyan çəkib.

Ancaq bütün bu vəhşiliklərə, talanlara baxmayaraq Azərbaycan dövləti işğaldan azad edilmiş kəndləri, şəhərləri yenidən bərpa etmək əzmindədir, bunun üçün ölkəmizin kifayət qədər resursları, iqtisadi potensialı var. Prezident İlham Əliyevin də dedi ki, "...Düzdür, o kəndlərdən bir şey qalmayıb. Eybi yoxdur, bərpa edəcəyik. Azərbaycan xalqının da, dövlətinin də buna gücü çatacaq. Təki torpağımız azad olsun.

Təki bayrağımız işğaldan azad edilmiş bütün torpaqlarda qaldırılınsın. Biz əsgərlərimizin, zabiterimizin canı-qanı bahasına bu torpaqları azad edirik. Həm döyüş meydanında, həm siyasi müstəvidə özümüzü tədiqləmişik, dünyaya tədiqləmişik. Azərbaycan xalqını qürurlu xalq kimi, cəsarətli xalq kimi, yenilməz xalq kimi tədiqləmişik. Heç bir təzyiq bizi təsir edə bilməz. Heç bir hədə-qorxu bizi yolumuzdan döndərə bilməz. Çünki haqq yolumdayıq, yumruq kimi birik. Bu birlik əbəddir və əbədi olacaqdır!"

Torpaqlarımız tam şəkildə işğaldan azad edildikdən sonra bərpa proqramları həyata keçiriləcək, Qarabağ torpaqlarına yeni nəfəs veriləcək, insanlar öz yurdlarına qayıdacaqlar. Tezliklə işğaldan azad edilən ərazilərdə geniş miqyasda iqtisadi, sosial layihələr və aktiv məşğulluq proqramları icra olunacaq, xüsusən də kənd təsərrüfatı və istehsal yönümlü çoxsaylı ailə təsərrüfatlarının yaradılması ilə insanların məşğulluğu təmin ediləcək. İlk növbədə infrastrukturun bərpasına başlanılacaq, geniş miqyaslı səhvi proqramlar icra olunacaq. İqtisadiyyat və sosial həyat tamamilə yenidən qurulacaq. Bunun üçün böyük həcmdə maliyyə resursları tələb olunsun da, dövlətimiz bunu həyata keçirəcək. Çünki Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların iqtisadiyyatının bərpası və inkişafı növbəti onilliklərdə Azərbaycan iqtisadiyyatına böyük töhfələr verəcək.

Azərbaycan Prezidenti artıq bu məsələdə öz qətiyyətli mövqeyini ortaya qoyub: "Biz hər şeyi inventarlaşdıracağıq, orada qalanların uçotunu aparacağıq, bizə vurulmuş ziyanın həcmi qiymətləndirəcəyik və təbii ki, bundan sonra artıq bizim vətəndaşların oraya qayıdacağı mərhələdə müvafiq hüquqi prosedurlar aparılacaq, biz təəcüvlə karı məsuliyyətlə cəlb edəcəyik. Oduq ki, perspektivdə, fikrimcə, 50 il ərzində bu, qeyri-neft sektorunun inkişafına yaxşı təkan verəcək, qisməddətli perspektivdə isə bu, məsrəf tələb edəcək. Lakin başa düşürsünüz, Qarabağı bərpa etmək, onu yer üzündə ən gözəl və həyat üçün rahat güşələrəldən birinə çevirməkdən bizi dayandıra bilməyəcək maddi maneə yoxdur".

Qarabağ çox zəngin təbii ehtiyatlara malikdir. Bu regionun iqtisadiyyatının bərpası və yenidən qurulması Azərbaycan iqtisadiyyatının böyüməsinə təkan verəcək. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, burada 160 müxtəlif qiymətli metalların konsentrasiyası var. Kəlbəcər, Laçın, Zəngilan, Tərtərdə qızıl, gümüş, cıvə, mis, qurğuşun, daş kömür, rəngli, dekorativ daşlar və digər yataqlar mövcuddur. Ermənistanın ixracında mühüm yer tutan dağ-mədən məhsulları sırasındakı qızıl, mis, sink filizləri və konsentratlarının, həmçinin qiymətli metalların konsentratlarının xeyli hissəsinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki Söyüdüllü (Zod), Qızılbulaq, Vejneli qızıl, Mehmana polimetall və Demirli mis-porfir yataqlarından hasil olunub. İndi bu zəngin və qiymətli yataqları Azərbaycan dövlətinin sərəncamına qayıdır və onların yenidən istismarına başlanılması investisiyaların cəlb olunmasına, qeyri-neft sektorunda yeni gəlirlərin əldə edilməsinə, iş yerlərinin yaradılmasına, ixrac potensialımızın artırılmasına imkan verəcək.

Çox yüksək iqtisadi potensiala malik Qarabağın iqtisadiyyatının yenidən qurulması ilə burada sənayenin, xüsusilə də emal sənayesinin, kənd təsərrüfatının, tikinti sektorunun, təhsil və səhiyyənin, turizmin inkişafı üçün böyük imkanlar açılacaq. İşğaldan əv-

vəl Azərbaycanda istehsal edilən kənd təsərrüfatı məhsullarının 35-40 faizə qədərini bu regionun verdiyini nəzərə alsaq, onun iqtisadiyyatımıza gələcək inkişafında yerini və rolunu aydın təsvir etmək olar.

Torpaqlarımızın uzun müddət işğal altında saxlanılması Azərbaycan iqtisadiyyatına çox böyük ziyan vurub. 1 milyona yaxın insan qaçqın və məcburi köçkünü çevrilib, dövlət illər onların qayğısını çəkib, milyardlarla manat vəsait xərclənib. İşğal altındakı maddi və mənəvi sərvətlərimiz talan olunmaqda yanaşı, 27 il ərzində ölkə iqtisadiyyatı Qarabağ regionunun iqtisadi potensialından yararlanmaq və gəlir əldə etmək imkanlarından da məhrum olub.

Əslində Dağlıq Qarabağ və onun ətrafındakı rayonların hər biri özünəməxsus zəngin təbii resurslara, yüksək iqtisadi potensiala və inkişaf perspektivlərinə malikdir. Fikrimizcə, bu rayonların iqtisadiyyatının bərpası zamanı burada ənənəvi sahələrə üstünlük verilməlidir. Məsələn, vaxtilə Qubadlının iqtisadiyyatının əsasını taxılçılıq, heyvandarlıq, tütüncülük, baramaçılıq və üzümçülük təşkil edib ki, bu gün də həmin sahələr perspektivli sayıla bilər. Rayonda 27-si mexanikləşdirilmiş olan 31 süd-əmətə ferması, üzümün ilkin emalı üzrə 2 zavodu mövcud olmuşdur. Süd-əmətə fermalarının məhsulları yağ-pendir zavodunda emal olunurdu. İnkubator-quşçuluq fabriki və balıqçılıqda yetişməyə başlayan əhalisini et və balıq məhsulları ilə təmin edirdi. Tam gücü ilə işləyən asfalt zavodu təkcə Qubadlıya deyil, eyni zamanda, qonşu rayonlara da xidmət edirdi. Daş karxanası və mərmər səxi əhəlinin tələbatını əsaslı şəkildə ödəyirdi. Ümumiyyətlə, Qubadlı rayonunda 62 idarə və müəssisə fəaliyyət göstərirdi.

Füzuli rayonunun iqtisadiyyatında taxılçılıq, heyvandarlıq, bostan-tərəvəz aparıcı rol oynayırdı. Bununla yanaşı, rayonun təsərrüfatlarında pambıqçılıq, şəkər çuğunduru, üzüm və meyvə istehsal edildirdi. Rayonun istifadəsində olan kənd təsərrüfatına yararlı torpaq sahəsi onun ümumi ərazisinin 70 faizini təşkil edir. Füzuli rayonunun sənayesi əsasən tikici, qida məhsullarının istehsalı, elektrik enerjisi, qaz və suyun bölüşdürülməsi ilə xarakterizə olunur.

Cəbrayıl rayonunun ərazisi sement istehsalı üçün qiymətli xammal, mərmər və başqa tikinti materialları ehtiyatları, dəmir filizi ilə zəngindir, hətta neft yataqlarının olduğu da məlumdur. İşğaldan əvvəl rayonun iqtisadiyyatının əsasını heyvandarlıq, üzümçülük və baramaçılıq təşkil edirdi. Son illər 60 min tondan yuxarı üzüm istehsal olunurdu. Rayonda üzümün ilkin emalı üçün zavod, tikici, xalça, çihazqayırma səxləri, ümumiyyətlə, 8 sənaye obyekti mövcud idi.

Zəngilan, Laçın və Kəlbəcər rayonlarının da iqtisadiyyatının əsasını kənd təsərrüfatı, xüsusilə də heyvandarlıq təşkil edirdi. Qoynuçuluq, maldarlıq, arıçılıq, tütüncülük, üzümçülük, meyvəçilik, taxılçılıq kənd təsərrüfatının inkişaf etmiş sahələrindən olmuşdur. Əkinçilik üçün əlverişli şərait vardır. Sənaye müəssisələri yerli xammal növlərinin emalına əsaslanmışdır. İqtisadi rayonda ət-süd məhsulları emal edilibdi, xalça toxunurdu ki, bu sahələri yenidən bərpa etmək mümkündür. Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu ərazisində qızıl, cıvə, xromit, mərmər, üzük tikinti daşları koral, perlit və s. faydalı qazıntı ehtiyatları var. Burada İstisu, Minkənd, Tutunçay kimi mineral bulaqlar, iqlim-balneoloji şərait, dağ meşələri kurort-rekreasiya məqsədləri üçün istifadə edilə bilər.

Ağdam ağır, yeyinti və yüngül sənaye, habelə məhsuldar kənd təsərrüfatı potensialına malik olan zəngin bir rayondur. Rayon ərazisinin 1700 hektar sahəsi meşəlik, 91,3 hektarı isə kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlardan ibarətdir. Kənd təsərrüfatının əsas istiqaməti isə pambıqçılıq, üzümçülük və heyvandarlıqdır.

Dağlıq Qarabağ həm də zəngin mineral su ehtiyatlarına malikdir ki, onların istismarı və ixracının təşkilı gəlirləri sahəyə çevrilə bilər. Zəngin maddi abidələri və gözəl təbiəti Qarabağda turizmin inkişafı üçün böyük perspektivlər vəd edir.

Bir sözlə, Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilən Qarabağ torpaqları Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün yaxın gələcəkdə yeni potensial iqtisadi imkanlar və iqtisadi güc deməkdir. Qarabağda iqtisadiyyatın bərpası və müasir tələblər səviyyəsində yenidən qurulması iqtisadi gücümüzə güc qatacaq, iqtisadiyyatımız nəzərə çarpan səviyyəyə artacaq və böyüyəcək. Azərbaycan öz iqtisadi göstəricilərinə görə regionun lider dövləti rolunu möhkəmləndirəcək, ölkəmizin dünya miqyasında nüfuzu daha da artacaq, iqtisadiyyatımızın rəqəbat qabiliyyəti, sosial-iqtisadi göstəricilər və bütövlükdə əhəlinin həyat səviyyəsi də yüksələcəkdir.

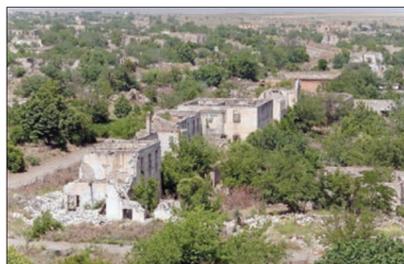
Bu gün baş verənlər onu göstərir ki, Azərbaycan öten illər ərzində sivil vətəndaş cəmiyyəti, güclü iqtisadiyyat və müzəffər ordu qurub, məhsətiq dövlətçiliyini daha da gücləndirib, beynəlxalq aləmdə siyasi və hüquqi müstəvidə Qarabağ məsələsində haqlı tərəf olduğunu tədiqləyib. Bütün bunlar dövlət başçısının düşünlü və məqsədyönlü uğurlu siyasətinin nəticəsidir. Bu siyasətin məntiqi yekunu isə xalqımızın birliyi ilə bütün işğal altındakı torpaqlarımızın azadlığa qovuşması, ərazilərin bərpa edilməsi ilə nəticələndir.

Qarabağ Azərbaycandır!

Xatira HÜSEYNOVA,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Dövlət İdarəçilik
Akademiyasının professoru,
İqtisadi elmləri doktoru

Erməni vandalları yüzlərlə abidəmizi məhv edib

Təəssüf ki, 30 ilə yaxındır bu vandalizm aktına dünya birliyi, BMT, ATƏT... göz yumur

Daşlaşmış səhifələr kimi, abidələr, qalalar zamanın "danışan tarix"inə çevrilib minilliklərdən soraq verir. Bu mənada hər bir xalqın varlığını sübut edən tarixi yadigarları içərisində abidələrin özünəməxsus yeri və rolu danılmazdır. Çünki onların meydana gəlməsinə qədər əsrlər, min illər keçib. Zaman-zaman dəyişən ictimai-iqtisadi formasıya, mədəniyyətlərin qovuşması, yaxud ayrılması bu tarixi şahidlərin sinəsinə həkk olunub. Ona görə də abidələrin mühafizəsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.

Tarixi tədqiqatlar tədiqləyib ki, Azərbaycan başə sivilizasiyasının ilk meydana gəlməsi ərazisində yerləşir. Ulu babalarımız çox dəyərli maddi mədəniyyət nümunələri yaratmışlar ki, onlar respublikamızın ərazilərində yerləşmə qeydə alınmışdır. Bu abidələr hər bir xalqın və ya millətin tarixi, mədəniyyəti, bir sözlə, keçirdiyi təkamül və inkişaf yolunun bariz sübutudur.

Maddi mədəniyyət abidələri ilə yanaşı, dini xarakterli məbədlər də bu yerlərin tarixinin qədimliyini və zənginliyini özündə ehs etdirir. Qobustan qayaqları ilə Azix mağarasında ilk insanın əl işlərinin dövrümüzə qədər gəlib çıxmasında məhz təbii coğrafi amil əsas rol oynayıb.

Təəssüf ki, tarixən bu kimi mədəniyyət nümunələri milli, məhəlli münafiqsələrin qurbanlarına çevrilməkdən də şüqərtalanmayabilir. Hər dövrün özü ilə getirdiyi "səmmum yel" onları bir çoxunun daşını daş üstə qoymayıb. Ötən əsrin əvvəllərində və sonlarında ermənilərin məkrli, çirkin siyasəti nəticəsində yer üzündən silinən abidə və məbədlərimiz də az olmayıb. Erməni işğalçıları Azərbaycan xalqının tarixi və mədəniyyətinin zənginliyini və qədimliyini özündə ehs etdirən qədim abidələri qəd-

darcasına, vəhşicəsinə yer üzündən silib, yaxud erməniləşdirib. Təsədüfi deyil ki, dağıdılan, məhv edilən maddi mədəniyyət nümunələrinin arasında təkcə Şuşa, Laçın və Qubadlının rəsm qalereyaları deyil, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Kəlbəcərin neinki ərazilərindəki, hətta muzeylərdə qorunub saxlanan sərvətlərimiz talan edilərək Ermənistanla aparılıb.

Qafqazın konservatoriyası Şuşa tarixən abidələr şəhəri kimi tanınır. Lakin, çox təəssüf ki, 1992-ci il may ayının 8-dən sonra bu qədim, ulu musiqi beşiyində xalqımız məxsus maddi mədəniyyət nümunələri dağıdıb. Orada "güllənləmiş heykəllər"in fəryadı isə beynəlxalq birlikdə, sadəcə, eşidilmədi.

Bütün münafiqə və müharibələr təkcə məhvedici dağıntılar, ərazi ilhaqları ilə bitmir. Burada söhbət başəriyyətin ən ulu varlığı olan insan övladının, sadəcə, məhvindən deyil, onların dığcar olduqları qəddarlıq və dəhşətlərdən gedir. Ermənistan-Azərbaycan münafiqsəsinin elan olunmamış müharibəyə keçməsi nəticəsində 20 min nəfər azərbaycanlı həlak olmuş, 4866 nəfər itkin düşmüş, 100 min nəfər yaralanmış, 50 min nəfər müxtəlif dərəcəli xəsarət alaraq ailə və şükəst olmuşdur.

Qarabağ münafiqsəsinə qədər dövlət qeydiyyatına alınan 700-dən artıq tarixi və mədəniyyət abidəsi erməni vandalizminin qurbanına çevrilib. Bir qədər də təfəssil ilə desək, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təəcüvü nəticəsində işğal edilmiş ərazilərdə yerləşən yaşayış evləri, təhsil, sənaye və kənd təsərrüfatı obyektləri ilə yanaşı, yüzlərlə mədəniyyət müəssisəsi, o cümlədən 4,6 milyon kitab fondu olan 927 kitabxana, 808 mədəniyyət sarayı, klub və mədəniyyət evi, 85 musiqi və rəssamlıq məktəbi, 100 mindən artıq eksponatın toplandığı 22 muzey və muzey filiali, 4 rəsm qalereyası, 4 teatr müəssisəsi, 2 konsert müəssisəsi, 8 mədəniyyət və istirahət parkı, Qarabağ münafiqsəsinə qədər dövlət qeydiyyatına alınan 700-dən artıq tarix və

mədəniyyət abidəsi erməni vandalizminin qurbanına çevrilib.

O cümlədən Cəbrayıl rayonunda 11 və 15 aşırımlı Xudafərin körpüləri (VII-XII əsrlər), Kəlbəcər rayonunda Gəncəsar və Xudavənd məbədləri (XIII əsr), Ağdam rayonunun Xaçın Türbətində kəndində məqbərə (XIV əsr), Füzuli rayonu ərazisində dünyənən qədim sakinlərinin yaşayış məskənlərindən biri - Azix mağarası, Şuşa Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu erməni vandalizminin qurbanına çevrilib. Dağlıq Qarabağda, eləcə də onun ətrafında mövcud olmuş tarixi abidələrin erməni vandalları tərəfindən dağıdılması bu ərazilərdə azərbaycanlıların mədəni kimliyinin itirilməsi məqsədli güdüb.

1990-cı illərin əvvəllərində işğal edilmiş ərazilərimizdə 2625 abidə qeydə alınmışdır ki, onların 706-sı dövlət tərəfindən mühafizə edilirdi. Xüsusi əhəmiyyətə malik olan bu mədəni tarixi abidələrin 11-i beynəlxalq, 240-i ölkə əhəmiyyəti, 455-i isə lokal əhəmiyyətlidir.

XX əsrin əvvəllərində İrəvan quberniyası ərazisində 300 məscid qeydə alındığı halda, bu gün Ermənistanla, daha dəqiqi İrəvanda yalnız Göy məscid qismən salamat qalmışdır. Zəngilanın məscidin tövke kimi istifadə edilməsi islam dünyası üçün təhqirdir. Bu, vandalizm aktıdır. Ümid edirik ki, beynəlxalq təşkilatların tərəfindən bu fakt lazımlıca qiymətləndiriləcək. Beynəlxalq təşkilatlar Ermənistan tarixi abidələri hədəfə alıb məhv etməsinə dayandırmıya çağıracaq.

Bunlardan başqa, 15 dekorativ sənət nümunəsi - tarixi və mədəniyyət nümunələri yerlə yeksan edilməsi, nadir əhəmiyyətli malik 40 min muzey sərvəti və eksponatın talan olunması, 44 məbəəd və 18 məscidin təhqir edilməsi faktları artıq bir sıra beynəlxalq təşkilatların rəsmi sənədlərində də əksini tapıb. Əlbəttə, ermənilərin faşizm xislətli çirkin siyasətinin nəticəsidir ki, keçmiş SSRİ-də yeganə sayılan Ağdamın Çörək, dünya şöhrətli, nadir eksponatlı Kəlbə-

cər, Xocalı, Şuşa, Laçın, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan rayonlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri darmadağın edilib.

Dağlıq Qarabağ ərazisində və ətraf rayonlarda Azərbaycanın milli-mədəniyyət ocaqlarına erməni təəcüvzkarları tərəfindən vurulan ziyanı dəqiq hesablamaq mümkün deyil, çünki zaman dəyişmiş (keçmiş sovetlər dövründəki dəyərlər artıq öz əhəmiyyətini itirdiyi üçün mal-mülkün də qiymətləri maya dəyərində uyğunlaşdırılmışdır), qiymətlər yenidən formalaşmışdır. Eyni zamanda təbii və məhv edilmiş sərvətlər neinki Azərbaycanın, həm də dünya sivilizasiyasının misilsiz mədəniyyət nümunələri hesab olunmuşdur. Əhəliyə vurulmuş mədəni-psixoloji zərbə ilə bərabər, ilkin və sonrakı müəyyənləşdirilməsi məlumatlara əsasən, o dövürün qiymətləri ilə Azərbaycan iqtisadiyyatına 60 milyard ABŞ dollarından çox ziyan dəymişdir.

Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində Azərbaycan tarixi və mədəniyyət, eyni zamanda, dini abidələrinin barbarsına dağıdılması və qəsdən korlanması "Silahlı münafiqə baş veridikdə mədəni dəyərlərin qorunması haqqında" 1954-cü il Haqaə Konvensiyasına, "Umumdünya mədəni və təbii irsin mühafizəsi haqqında" UNESCO-nun 1972-ci il Konvensiyasına, eləcə də "Arxeoloji irsin mühafizəsi haqqında" 1992-ci il Avropa Konvensiyasına zidd olsa da, nədənsə, beynəlxalq birlik belə təəcüvüzün qarşısının alınmasında qəti mövqə göstərmir, bu vandalizmə ikili standartlarla yanaşı.

1963-cü ildə UNESCO-nun Beynəlxalq Abidələrin Mühafizəsi Assambleyasının təsis edilməsində də məqsəd diqqətə maddi mədəniyyət nümunələrinin və tarixi ərazilərin qorunmasına yönəlməkdir. Sivilizasiyalı bəşəriyyətin tarixi keçmişinin öyrənilməsinə abidələr xüsusi əhəmiyyət daşıyırlar.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycan"

Heydər Əliyev Fondu Vatikanda Müqəddəs Pyotr Kilsəsində "Roma Papası I Leon ilə Hun imperatoru Atillanın görüşü" barelyefini bərpa edib

Heydər Əliyev Fondu Müqəddəs Pyotr Kilsəsinin Bazilikasında "Roma Papası I Leon ilə Hun imperatoru Atillanın görüşü" barelyefinin bərpası işlərini başa çatdırıb.

Fondan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, layihə 2019-cu ilin fevral ayında fond ilə Müqəddəs Pyotr Kilsəsi arasında imzalanmış müqaviləyə əsasən həyata keçirilib.

Xatırladaq ki, bu il fevralın 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Vatikanı ziyarət etmişlər.

çərçivəsində "Roma Papası I Leon ilə Hun imperatoru Atillanın görüşü" barelyefinin də yerləşdiyi Müqəddəs Pyotr Kilsəsinin Bazilikası ilə də tanış olublar. Bu məbəd italyan intibah memarlığının ən məşhur nümunələrindən biridir. Müqəddəs Pyotr Bazilikası həm də məşhur ziyarətəgah və mərasim yeridir. Roma Papası II ərzində bərpa edilmişdir.

zilikə və ya onun qarşısındakı Müqəddəs Pyotr meydanında bir neçə dini mərasim keçirir.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən həyata keçirilən layihələr müqəddəs Təxt-Tacda çox yüksək qiymətləndirilir. Bu işlər fondun ümumi səhəri dəyərlərə verdiyi töhfələri bütün dünyaya nümayiş etdirir. Bununla yanaşı, bu layihələr həm də ölkəmizin müxtəlif dinlərin abidələrinə və müqəddəs yerlərinə verdiyi önəm göstərir. Bütün bunlar isə multikultural dəyərlərə

sadiq və bu dəyərləri təşviq edən ölkə kimi Azərbaycanın dünyadakı mövqeyini və yerini, həmçinin dinlərarası dialoqun qurulmasındakı rolunu möhkəmləndirir.

Beynəlxalq sərgi iştirakçıları Qarabağın turizm potensialı haqda məlumatlandırılıblar

Azərbaycan Turizm Bürosu Londonda keçirilən dünyanın tanınmış turizm sərğilərindən olan Dünya Səyahət Bazarı sergisində ("WTM London-2020") iştirak edib.

Dövlət Turizm Agentliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, COVID-19 pandemiyası səbəbindən virtual formatda baş tutan sergide ATB əməkdaşlarının iştirakı ilə görüşlər keçirilib. Azərbaycan tur təşkilatı üzrə ixtisaslaşmış və gələcəkdə belə bir potensialı olan turoperatorlar, turizm agentlikləri, qlobal turizm şirkətləri, turizm mediası və bələdçilərlə keçirilmiş görüşlərdə pandemiyadan sonrakı dövrdə Azərbaycanın olan səyahətlərin artırılması və yeni turların başlanılması üzrə müzakirələr aparılıb. Virtual görüşlər çərçivəsində Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların turizm potensialı, təh-

lükəsizliyin təminindən və infrastrukturun yaradılmasından sonra regionun yeni turizm destinasiyası kimi təqdimatı barədə iştirakçıları məlumat verilib. Görüş iştirakçıları sevinc-lərini nümayiş etdirərək Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə artıq turizm imkanlarını tam göstərə biləcəyindən şad olduqlarını ifadə ediblər.

Görüşlər zamanı Azərbaycanda olan turizm trendləri və hazırda inkişaf edən layihələr barədə məlumatlar təqdim edilib.

Noyabrın 9-dan 11-dək davam edən sergide Şimali Amerika, Avropa, Asiya və Kəfəz ölkələrindən olan şirkət nümayəndələri ilə ümumilikdə 110 görüş keçirilib və onların suallarına cavablandırılıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan 2002-ci ildən etibarən Dünya Səyahət Bazarı sergisində iştirak edir.

Beynəlxalq aləm

Pakistanda 5,4 bal gücündə zəlzələ oldu

Pakistanın Quetta şəhərində 5,4 gücündə zəlzələ baş verib. Bu barədə Pakistanın seysmik aktivliyinin Milli Monitorinq Mərkəzi məlumat verib. Yeraltı təkanların epitsentri Quetta şəhərindən

38 km şimal-şərqdə yerləşir. Ocaq 10 km dərinlikdə olub. Təkanlar Pişin, Xarnada və Bəlucistanın digər regionlarında hissə edilmişdir.

Tələfat və dağıntılar barədə məlumat daxil olmayıb.

Nigeriyada sərnəşin gəmisi qəzaya uğrayıb

Nigeriyanın Baucu ştatında sərnəşin gəmisinin batması nəticəsində 18 nəfər həlak olub.

Baucu polisinin nümayəndəsi Əhməd Məhəmməd Vakil jurnalistlərə bildirib ki, Buci çayı boyunca sərnəşin və yük daşıyan kanoə İtə-Qadad rayonunda artıq yük-

lənəmə səbəbindən batıb. Vəkilin dediyinə görə, suya düşən beş sərnəşini xilas etmək mümkün olub. Zərərçəkənlər xəstəxanaya yerləşdirilib, xəstəlikləri müalicə edilib.

Nigeriyada yağışlar mövsümündə bu cür hadisələr tez-tez baş verir.

"Yıldırım" antiterror əməliyyatının 15-ci mərhələsi başlamışdır

Türkiyənin şərq hissəsində yerləşən Bitlis əyalətində təhlükəsizlik qüvvələrinin 816 əməkdaşının iştirakı ilə "Yıldırım" antiterror əməliyyatının 15-ci mərhələsi başlayıb. Bu barədə Türkiyə DİN-in məlumatına istinadən "Anadolu" agentliyi xəbər verir.

"Yıldırım" adlı əməliyyatlar ölkənin regionlarında terror təhlükəsinin aradan qaldırılmasına yönəlib.

İyulun 13-dən davam edən "Yıldırım" əməliyyatının müxtəlif mərhələləri çərçivəsində 143 terrorçu neytrallaşdırılıb, onların 74 əlaltısı saxlanılıb. Bundan əlavə, 251 silah-sursat andarmalardan ibarət xüsusi təyinatlı dəstələr barı və terrorçuların gizləndiyi mağaraların girişləri məhv edilmişdir.

Moldovada prezident seçkilərinin ikinci turu keçirilir

Bu gün Moldovada prezident seçkilərinin ikinci turu keçirilir. Bu barədə TASS agentliyi xəbər verir. Muxallifət tərəfindən etirazlar hədəsinə baxmayaraq, birinci tur nisbətən dinc şəraitdə keçmiş və qalibi

müəyyənləşdirmək mümkün olmamışdır. Belə ki, avropapərəst Fəaliyyət və Həmrəylik Partiyasının (FHP) lideri, ölkənin sabiq Baş naziri Mayya Sandu 36,1, hazırkı dövlət başçısı İqor Dodon isə 32,6 faiz səs qazanmışdır.

Vamko qasırğası Filippini vurub, Vyetnamda təxliyələr başlayıb

Filippində tüğyan edən Vamko qasırğası səbəbindən meydana gələn daşqınlarda ölənlərin sayı 42-yə yüksəlib, 20 nəfər itkin düşüb.

minədək sakinə təxliyəyə hazır olmaq tələmatı verib. Ölkənin mərkəzi hissəsində yaşayan uşaqlar və yaşlılar təhlükəsiz yerlərə təxliyə edilib. Həmçinin yaxınlaşan qasırğa səbəbindən beş hava limanının bağlandığı, qatarların hərəkətinin dayandırıldığı bildirilir.

Anadolu agentliyi xəbər verir ki, qasırğa nəticəsində bir çox yaşayış məntəqələri elektriksiz qalıb, yollar sıradan çıxıb.

Oktyabrın sonlarında meydana gələn Molave qasırğası nəticəsində Filippində 22, Vyetnamda isə 35 nəfər həyatını itirmişdir.

Paşinyan indi də etirazçılara qarşı terror edir

Əvvəli 1-ci səh.

Hakimiyyət isə bundan ciddi narahat olub və qabaqlayıcı addımlar atmağa çalışır. Ermənistan KİV-nin və sosial şəbəkələrin erməni seçmətinin məlumatlarına əsasən hökumətə qarşı keçirilən etiraz aksiyasının iştirakçılarına zənglər olunur və onlara deyilir ki, aksiyalara qatılırsanız, işlərinizi və əmlaklarınızı itirəcəklər.

Yerevanın Tamanyan küçəsində yaşayan Eduard Petrosyan ona bir neçə dəfə belə zəngin gəldiyini bildirib. Ermənistan mediası yazır ki, Eduard keçirilən aksiyalarda əlində Ermənistanın baş naziri "Paşinyan istefaf" yazılan plakat tutub. Bu, indi ona baha başa gələ bilər. Lakin hakimiyyət də anlaşıq ki, bu gedişə aksiyaları dayandırmaq mümkün deyil. Odur ki, iqtidar yenidən xaricə özünə dəstək axtarmağa başlayıb.

Bu arada Ermənistanın Vatikanadakı sabiq səfiri Mikayel Minasyan "Facebook"dakı paylaşımında yazıb ki, baş nazir Nikol Paşinyan Dağlıq Qarabağdakı döyüşlərdə Ermənistan ordusunun itkilərini cəmiyyətin faciəsinin miqyasını dərk etməməsi üçün gizlədib. O qeyd edib ki, gündəlik dərc edilən siyahılar reallığı əks etdirmir: "İlk gündən etibarən həqiqi ölüm sayını gizlətmək üçün bəziçir və deşəllə proses başladı. Bu əməliyyata şəxsən Ermənistan-da Nikol, Qarabağda onun həyat yoldaşı rəhbərlik etdi. Yəqin bilirsiniz ki, Goris, Sisian, Vanadzor, Gümrü, Eçmiadzin və İrevan morqlarında hələ də yer yoxdur. Müharibənin ilk günlərindən etibarən əsgərlərin cəsədləri Abovyanada koronavirusdan ölənlər üçün nəzərdə tutulan meyitxanada saxlanılırdı".

Sabiq səfir onu da vurğulayıb ki, valideynlər övladlarının cəsədlərinin qalıqlarını təhvil almaq üçün təxminatın iki aydır gözləyirlər, uzun növbələr var. Hətta valideynlər övladlarının cəsədlərini alıb dəfn edə bilmək üçün rüşvət belə təklif edirlər: "Bunlar Ermənistanda baş verir. Belə çıxır ki, Ermənistanda açıq şəkildə yalan danışmaq, ölənlərin meyitlərini soyuducularda günlərlə gizlətmək olar, çünki Nikol və Annanın cədvəlinə görə hər gün 30-40 qurban adının dərc olunmasına icazə verilir".

Minasyan onu da bildirib ki, müharibə qurbanlarının dəqiq sayı açıqlanmır: "Əslində var, amma ictimaiyyətə açıqlanmır. Fakt odur ki, 5 gün əvvəl Milli Təhlükəsizlik Xidməti və Müdafiə Nazirliyi məruzə edib ki, bu vaxta olan məlumatlara görə, 2250 ölmüş və morqa düşən var, 1400 ölmüş və morqa düşməyən var. Həmçinin 1100 nəfər itkin düşüb. Sənədə Ermənistan baş nazirinə məruzə edilmiş, təsdiqlənmiş ölüm sayı 4750-dir".

Növbəti etirazlar

Nikol Paşinyan Ermənistanın ictimai televiziyasına müsahibəsində deyib ki, biz bu sənədi cıra bilərik və

atırıq, amma nəticələr barədə düşünmək lazımdır. Əgər biz bunu etsək, demək, noyabrın 10-dək olan vəziyyətə, yəni müharibəyə qayıdacağıq. Anlamaq lazımdır ki, nəticələrini nə olacaq. Onun sözlərinə görə, imzalanmış sənədi sət təncid edən müxalifət əvvəllər bu sənəddən imtina

sanların həyatının qorunması üçündür: "Stepanakert (Xankəndi-red.) müdafiə qalmışdı, onun alınmasından sonra Əsgəran da, Mardakert də əldən gedəcəkdir. Nəticədə ön cəbhədə olan 20-30 min erməni əsgəri mühasirəyə düşə bilər. Onlara hücum edərdilər və xilas olmaları mümkün olmazdı".

na etmək üçün heç bir təsirlə üsul təklif etməyib.

Bununla yanaşı, erməni baş nazir qeyd edib ki, imzalanmış bəyanat in-

Paşinyan vurğulayıb ki, döyüş meydanında uğursuzluqlar yaranırdıqda qarşıya müharibədə dönüş etmək üçün siyasi vəzifə qoyulub. "Şuşanın

süqutundan sonra biz bu vəzifənin yerinə yetirilməyəcəyini başa düşdük və qəbul etdik", - deyə o bildirib.

Mnatsakanyanın kapitulyasiyanın imzalanmasından xəbəri olmayıb

Ermənistanın "4rd.am" saytı Paşinyanın bu açıqlamaları özünü daha dərin bataqlığa saldığını yazır: "Paşinyan müharibədəki məğlubiyyətə görə bir çox bəhanələr axtarmaqdadır. Onlardan biri də hərbi texnikalarla bağlıdır. Baş nazir və onun komandası iddia edir ki, bizim silahlar 80-ci illərdən qalma silahlardır, Azərbaycan Ordusundan isə son modern silahlardır. Amma Paşinyan və onun memur komandasının mindiyi bahalı, modern avtomobillərin buraxılış illəri heç də köhnə deyil. Sual olunur: bəs niyə hakim partiya üzvlərinin xidməti və şəxsi maşınları 1980-ci illərin maşınları deyil? Niyə onların maşınlarının hər birinin qiyməti 100-200 min dollardır?"

"Qaraparak" nəşri Ermənistan xarici işlər naziri Zohrab Mnatsakanyanın baş nazir Nikol Paşinyanın kapitulyasiya sənədini imzalaması planlarından xəbərsiz olduğunu açıqlayıb. Qeyd olunur ki, bunu nazir Xarici İşlər Nazirliyində keçirilən iclasda deyib. Qeyd edilir ki, Mnatsakanyan son günlərdə gizli fəaliyyətə keçib, çünki Qarabağla bağlı razılaşma hər şeydən əvvəl diplomatıyanın məğlubiyyətidir. "İclasda iştirak edənlər Mnatsakanyanın açıqlamasına çox qəzəbləndilər və ona inanmadılar. Müavinlərdən biri bu teatrda iştirak etməyəcəyini söyləyərkə qətiyyətlə iclası tərk etdi. Erməni diplomatlar hadisəni ölkə rəhbərliyi üçün başlanmaz hesab edir və Mnatsakanyanın da istefaf verəməsinin lazım olduğunu bildiriblər".

Əslində Ermənistanda böyük əksəriyyət bu fikirdədir. Elə bu səbəbdən də hakimiyyətə qarşı etirazlar geniş vüsət alır və Paşinyan iqtidarının müqavimət göstərə biləcəyini inan-dırıcı sayılmır.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti 539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikasının Litva Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Tamerlan Qarayeva bacısı

LEYLA QARAYEVANIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Səhiyyə Nazirliyinin kollektivi 18 nömrəli Birləşmiş Şəhər Xəstəxanasının baş həkimi

LEYLA YELMAR QIZI QARAYEVANIN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

B İ L D İ R İ Ş

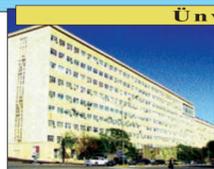
"Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi" Publik Hüquqi Şəxsi tərəfindən agentliyin aparatına ofis sahəsinin icarəsi xidmətinin satın alınması üçün keçirilmiş açıq tenderdə fiziki şəxs Emil Vidadi oğlu Orucov qalib olmuşdur.

Qalib şəxslə müvafiq satınalma müqaviləsi bağlanmışdır.

Tender komissiyası

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətləbi prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39, Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82, 539-43-23, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Məsləhətçi - 539-44-91, Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Məsləhətçi müavini - 539-44-91, Kompüter markazi - 538-20-87, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Məhsəbatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter markazında yığılıb sahifələndirilmiş, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sütyonlularla barabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə yönəldilməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 7410 Sifariş 2641 Qiyməti 40 qəpik